

Opbrengst Duidingsteksten

Beheer overige gebouwen en gronden (Bestuur, dienstverlening en organisatie)

Algemene opmerking vastgoed:

Het gemeentelijk vastgoed is verweven in vele beleidsproducten van de gemeente Vijfheerenlanden (sport, onderwijs, dorpshuizen). Het nieuwe beheerplan 2025 - 2028 is 14 november 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Het financieel effect van dit plan is een extra structurele uitgave van 2,3 miljoen per jaar. Q2 2025 wordt er een separaat traject gestart om te bezien welke panden afgestoten kunnen worden die geen beleidsdoel meer dienen. Hierdoor wordt duidelijk wat de gederfde huurinkomsten zijn en de te verwachte inkomsten.

Begeleiding (WMO)

Beschikkingen worden 100% verzilverd. Gaat om indicaties voor begeleiding, met Pgb's of Zorg in Natura(ZIN). De leveranciers (ZIN) zijn via de RBL gecontracteerd tot 01-01-2030.

Beleidsmatig zijn er keuzes mogelijk, mits het tarief voldoet aan de AMvB (Algemene Maatregel van Bestuur), het WML (wettelijk minimumloon) en de noodzakelijke ondersteuning gefinancierd kan worden.

Maatregel 1 Vroegtijdige laagdrempelige hulp

Besparing: PM, vroegtijdige laagdrempelige hulp vraagt om investering

Met investering in de vroegtijdige laagdrempelige hulp, zoals bijvoorbeeld welzijn coaching, zouden de kosten voor begeleiding dalen. Bezuinigen op vroegtijdige laagdrempelige hulp kan leiden tot een stijging van zorgkosten, toenemende onveiligheidsgevoel, verminderde participatie, en stijging op wettelijke taken. Deze businesscase vraagt meer onderzoek. Gevolg: Inwoners worden vroegtijdig ondersteund waardoor geen of minder doorstroom naar dure voorzieningen noodzakelijk zijn.

Maatregel 2 Het bieden van begeleiding door het sociaal team

Besparing: PM

Een substantieel deel van de begeleiding, uitgevoerd door zorgaanbieders, kan bij voldoende formatie, door het Sociaal Team geboden worden. Dit moet nog wel onderzocht worden. Dat kan tegen lagere kosten omdat er geen intake nodig is, geen PxQ sturing en meer gebruik gemaakt kan worden van het voorliggend veld. Deze businesscase vraagt meer onderzoek om de investering en de besparing in euro's te kunnen uitdrukken. Gevolg: Eventueel bezwaar tegen afwijzing van een maatwerkvoorziening, inwoners stromen minder door naar duurdere 2e lijns-ondersteuning, dit is financieel gunstig voor de gemeente.

Dagbesteding (WMO)

Bij dagbesteding organisatie van vervoer verplicht indien nodig.

Maatregel 1 Vrij toegankelijke dagbesteding i.p.v. een maatwerkvoorziening

Besparing: PM

Lichte toegangstoets, geen herindicatie en geen wachtlijsten. Dit is efficiënt en preventief.

Vrij toegankelijke dagbesteding vraagt een overgangsregeling van 2 jaar, met investeringen in locatie/aanbieders, gemeentelijke personele inzet, welzijn en vervoer. Op termijn zal dit leiden tot kostenbesparing, hier is nader onderzoek voor nodig.

Specialistische dagbesteding blijft nodig omdat de ondersteuning te complex is voor vrij toegankelijke dagbesteding.

Het huidige contract is een regionale overeenkomst (RBL) zonder einddatum.

Gevolg: Uit onderzoek bij Welzijn blijkt dat laagdrempelig/ vrij toegankelijke voorzieningen positief effect heeft op de inwoner. Er is een businesscase noodzakelijk om de investering en de scope te bepalen voor deze vorm van vrij toegankelijke dagbesteding.

Maatregel 2 Van Dagbesteding naar Beschut werk.

Bedrag: Maximaal € 50.000

Er kan meer ingezet worden om mensen te laten doorstromen van dagbesteding naar beschut werk of re-integratie. Wmo koopt plekken op de startafdeling van Avres (10 plekken). Onderzoek moet uitwijzen of dat voor een deel van deze doelgroep mogelijk is en wat hiervan de financiële voordelen zijn. Afhangend of een volledige uitkering wordt bespaard en het verschil in kosten.

Gevolgen: Inwoners vallen niet in dagbesteding die er eigenlijk 'te goed' voor zijn. Betreft een pilot.

Beschermd wonen (WMO)

De uitvoering van beschermd wonen is een wettelijke plicht, maar er is ruimte in de uitvoering. De subsidies worden per jaar vastgesteld. Vanaf 2027 kunnen we bedragen beïnvloeden wat betreft subsidies voor ggz-inloopvoorzieningen en de ggz-expertise die is toegevoegd aan de sociaal teams.

Maatregel 1: geen inloopvoorzieningen ggz

Besparing: € 80.899 (volgens subsidieverordening)

Met laagdrempelige inloopvoorzieningen ggz bevorderen we de zelfredzaamheid en participatie van inwoners met een psychische of sociale kwetsbaarheid.

Gevolg: Een verschraving van laagdrempelig toegankelijke voorzieningen voor kwetsbare inwoners, een vergroting van de eenzaamheid onder een kwetsbare groep en tot slot een toename in de behoefte aan intensievere ondersteuningsvormen.

Samenkracht en burgerparticipatie (Ontplooiing)

Dit beleidsproduct is toegelicht onder programma Sociaal Domein

Milieubeheer

Duurzaamheid

Maatregel 1: Inzet op Duurzaamheid stoppen.

Besparing: PM

Toelichting: Deze inzet voor duurzaamheid wordt 100% bekostigd uit budgetten die door het Rijk beschikbaar worden gesteld (CDOKE). Een ombuiging is dus niet aan de orde.

Gevolg: Onze inzet op Duurzaamheid wordt afgebouwd (frictiekosten), gestelde doelen in het duurzaamheidsbeleid zijn hierdoor niet haalbaar.

Maatregel 2 stimulering duurzaamheidsinitiatieven stoppen, inzet energie, klimaat en afvalcoaches beëindigen.

Besparing: €151.000

Toelichting: Op dit budget worden incidentele uitgaven verantwoord zoals het ondersteunen van energie coöperaties, uitgaven die gemaakt worden in het voortraject om subsidies te verkrijgen, het in gang zetten van circulaire (koplopers) projecten zoals vezelteelt en stichting Energieke Zouwe en stichting Duurzaamheid VHL. Denk ook aan uitdeelacties van egelkasten, vogelhuisjes, etc. Dit naast de ondersteuning van energie-, klimaat-, afval- en tuincoaches.

Gevolg: Met de afbouw van dit budget wordt de mogelijkheid om duurzame initiatieven te ondersteunen beëindigd wat veelal een einde van de uitvoering betekent. Tegelijk wordt de noodzakelijke verbinding van interne inzet met inzet vanuit de samenleving doorbroken.

Beleidsproduct Milieubeheer:

Maatregel 1: Afbouwen uitvoering wettelijke taken ODRU

Besparing: netto € 0 (25% takenpakket in theorie beïnvloedbaar, maar zelf doen is duurder)

Toelichting: Het betreft hier bijdragen aan de ODRU voor niet vermijdbare wettelijke taken.

Gevolg: Ombuigen is hier geen reële optie. De taken opnemen in de eigen organisatie is deels niet toegestaan en het zal ook niet tot een besparing leiden.

We moeten uittredingskosten betalen en de provincie kan hierop in het kader van het interbestuurlijk toezicht handelend optreden. Tegelijk frustreert een ombuiging op dit takenpakket de afspraken die in het kader van de fusie RUD – ODRU zijn gemaakt.

Maatregel 2: Stoppen met uitvoering incidentele milieuprojecten

Besparing: € 27.000

Toelichting: Dit betreffen incidentele projecten zoals beleidsontwikkeling, begeleiding geluidsanering, monitoring bodemsanering etc.

Gevolg: Uitgaven, soms met een verplicht karakter, kunnen niet meer binnen begroting uitgevoerd worden.

Maatregel 3: Niet meer uitvoeren projecten op ad-hoc basis € 27.000

Dit bedrag is geheel beïnvloedbaar. Dit zijn budgetten voor incidentele projecten zoals begeleiding geluidsanering en monitoring van bodemsanering, soms zijn deze verplicht. Het gevolg hiervan is dat deze projecten niet meer uitgevoerd kunnen worden.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Grondexploitaties bedrijventerreinen € PM

Maatregel 1: Meer kosten toerekenen vanuit de gemeentelijke administratie.

Niet alle kosten die zijn toe te rekenen aan grondexploitaties landen ook daadwerkelijk in de kosten van de grondexploitaties. hiervoor zou de toerekening van kosten verbeterd kunnen worden. Dit leidt wel tot lagere incidentele winstneming grondexploitaties. Echter, er is geen invloed op de structurele begroting.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Grondexploitaties niet bedrijventerreinen € PM

Maatregel 1: Meer kosten toerekenen vanuit de gemeentelijke administratie.

Niet alle kosten die zijn toe te rekenen aan grondexploitaties landen ook daadwerkelijk in de kosten van de grondexploitaties. hiervoor zou de toerekening van kosten verbeterd kunnen worden. Dit leidt wel tot lagere incidentele winstneming grondexploitaties.

Jeugdbescherming

Het beleidsproduct Jeugdbescherming bestaat uit 2 budgetten: Inkoop Veilig Thuis – Jeugdbescherming/Jeugdreclassering

Zowel VT als de GI heeft wettelijke taken die we als gemeenten verplicht zijn om in te kopen. De huidige contracten lopen tot 2026.

In de nieuwe aanbesteding kan de keuze gemaakt worden om de niet wettelijke (preventieve) taken niet meer in te kopen bij VT-JB-JR. Momenteel worden deze gefinancierd vanuit een lumpsum.

Gevolg: Dit heeft als gevolg dat we als regio geen crisisdienst en bereikbaarheid meer hebben wanneer er directe onveiligheid is of sprake van een crisissituatie. Dit zal op een andere manier georganiseerd moeten worden. Deze kosten komen dan alsnog bij de gemeenten te liggen en hoogstwaarschijnlijk bij onze lokale teams. Lokaal een crisisdienst en bepaalde mate van bereikbaarheid organiseren is onlogisch en nauwelijks haalbaar.

Yeph is een samenwerkingsverband in de U16 waar de contractering loopt t/m 2026.

De gemeente is verplicht essentiële functies in te kopen.

Gevolg: De consequentie van het stoppen van de samenwerking is dat je deze hoog specialistische zorg lokaal moet inkopen. Deze voorziening hebben we niet in de regio en is enorm kostbaar, omdat het maatwerk vereist.

Maatwerkvoorziening (WMO)

In de Wet maatschappelijke ondersteuning staat dat gemeenten hun inwoners ondersteunen om zelfstandig te blijven wonen en om mee te doen in de samenleving.

Maatregel 1: Vervoer door inzet van vrijwilligers organiseren.

Bedrag € PM

Door vrijwilligers in te zetten voor het collectieve vraagafhankelijk vervoer besparen we loonkosten van chauffeurs. Dit dient wel onderzocht te worden. Vanuit de provincie zijn hiervoor beperkte onderzoeksgelden beschikbaar.

Gevolg: Afhankelijkheid voor het vervoer van vrijwilligers en beschikbaarheid van vrijwilligers.

Maatregel 2: Scootmobielpools realiseren.

Bedrag € PM

Door het realiseren van scootmobielpools (bijvoorbeeld bij appartementencomplexen) worden er minder scootmobielen toegekend. De mogelijkheid zal nader onderzocht moeten worden.

Gevolg: Mogelijk minder inwoners met een beperking maken gebruik van een scootmobiel en hierdoor eenzaamheid zullen ervaren. Daarnaast zullen inwoners zijn die juist meer contacten zullen opbouwen omdat zij naar de pool moeten komen om de scootmobiel “op te halen”.

Maatregel 3: Samenwerken met collega's van de afdeling bouwen/wonen en woningcorporaties.

Bedrag PM Tussen de 25.000 en 100.000

Bij nieuw- of verbouw van woningen worden de aanpassingen voor inwoners met een beperking gelijk verwerkt bij aanvang van de nieuwbouw of verbouw in plaats van achteraf. Dit is efficiënter, scheelt arbeidslasten en extra materiaalkosten.

Gevolg: Positief voor de inwoner en gemeente.

Maatregel 4: Onafhankelijk medisch advies voor het aanvragen van een gehandicaptenparkeerkaart (GPK)

Bedrag: Tussen de €5.000 en €10.000

Het bedrag volledig door de inwoner laten betalen i.p.v. gedeeltelijk door de inwoner en gedeeltelijk door de gemeente.

Gevolg: De kans dat inwoners minder snel een gehandicaptenparkeerkaart aanvragen. Verhoudingsgewijs is de gemeente dan een van de duurste van de regio. Ander gevolg is dat de ritten van collectief vervoer gaan stijgen. Ook kan onderzoek door eigen personeel uitgevoerd worden daar waar de situatie (uitgebreid) bekend is.

Jeugdhulp begeleiding

Jeugdhulp begeleiding algemeen

Besparing: tot en met 2028 is geen besparing mogelijk. Daarna is onzeker of besparing

mogelijk is. De inkoop wordt in regioverband georganiseerd en het product Jeugdhulp begeleiding dient aan bepaalde criteria te voldoen. Daarnaast kan de inzet van Jeugdhulp begeleiding helpen bij het voorkomen van zwaardere inzet van zorg en bij de afschaling van zorg.

Toelichting: Jeugdhulp begeleiding wordt (boven)regionaal ingekocht bij zorgaanbieders, via het RBL (Regionale Backoffice Lekstroom). De contracten voor Jeugdhulp begeleiding lopen tot en met 2028 en kunnen niet vroegtijdig worden beëindigd. Er is op langere termijn wel een besparing mogelijk als er minder jeugdigen gebruik maken van begeleiding, hetgeen mogelijk is door te investeren in het voorliggend veld/sociale basis.

Maatregel 1

Stoppen met dashboard jeugdhulp.

Besparing: € 35.000 vanaf 2028 (i.v.m. looptijd overeenkomst).

Toelichting: Aan de raad is via de resultaatmonitor toegezegd dat er een dashboard ontwikkeld wordt voor het sociaal domein. Het dashboard voor jeugdhulp geeft hieraan mede invulling. In dit dashboard is informatie opgenomen over het zorggebruik en trends. Dit is uit te splitsen naar concrete bruikbare informatie.

Gevolg: Onvoldoende sturingsinformatie, waardoor het niet (goed) mogelijk is om de uitgaven te onderbouwen en aan te geven aan welke knoppen gedraaid kunnen worden en wat de impact hiervan is.

Maatregel 2

Het budget om alleen diagnostiek te vragen, zodat het Sociaal Team daarna zelf hulp kan verlenen, stopzetten.

Besparing: € 8.000.

Toelichting: Om passende hulpverlening te bieden, kan diagnostiek nodig zijn. Met diagnostiek wordt vastgesteld welke problemen bij de cliënt aanwezig zijn. Er hoeft in deze gevallen geen aanbieder voor diagnostiek en een daaropvolgend hulpverleningstraject ingezet te worden.

Gevolg: Het niet kunnen bieden van passende hulpverlening door het ST door het ontbreken van diagnostiek.

Maatregel 3

Schrappen noodbudget.

Besparing: € 35.000.

Toelichting: In een aantal gevallen zijn alle bestaande interventies niet passend en kan daardoor een schrijnende situatie (voort)bestaan, bijv. bij een dreigende uithuisplaatsing met kinderen. Dit budget kan ingezet worden om een (tijdelijke) oplossing te bieden in deze situaties.

Gevolg: Er kan geen voorziening worden ingezet in schrijnende situaties als er geen passende voorziening beschikbaar is met als gevolg dat de situatie verergert en dit heeft nadelige gevolgen voor het welzijn van de inwoner en de kosten.

Maatregel 4

Schrappen Transformatiebudget Hervormingsagenda.

Besparing: € 65.000.

Toelichting: In 2023 is de Hervormingsagenda Jeugd gepresenteerd. Deze agenda bevat een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te houden. Ook de komende periode zal een aantal maatregelen uit de Hervormingsagenda uitgevoerd gaan worden, in lokaal, regionaal en bovenregionaal verband. Uitvoering van deze maatregelen is noodzakelijk om hiermee de korting, opgelegd door het rijk, op te kunnen vangen. Om deze maatregelen uit te kunnen voeren wordt extra inzet verwacht van VHL, o.a. bij de inrichting samenwerking jeugdregio.

Gevolg: Het is niet mogelijk om de besparingsopgave vanuit de Hervormingsagenda te behalen.

Maatregel 5

Stoppen met weerbaarheidslessen.

Besparing: € 65.000.

Toelichting: Opvallend is dat relatief veel basisschoolleerlingen mentale weerbaarheidsvraagstukken hebben. Hiervoor werd in het verleden hulp gevraagd via het Sociaal Team. Omdat het effectiever en efficiënter is om dit via de scholen in te zetten, wordt sinds een aantal jaren weerbaarheidslessen op de basisscholen aangeboden. Zowel scholen als het Sociaal Team zijn hier positief over en zien een verbeterde mentale weerbaarheid bij basisschoolleerlingen. Eerder werden deze lessen gefinancierd via de NPO-gelden (dit zijn rijks gelden voor het inlopen van onderwijsachterstanden door de coronamaatregelen). Omdat de NPO afloopt, zal de gemeente, om de weerbaarheidslessen door te laten gaan, zelf moeten investeren hierin.

Gevolg: Geen weerbaarheidslessen voor basisschoolkinderen. Hierdoor zullen de individuele weerbaarheidsvraagstukken en op termijn ook de zorgkosten toenemen. Dit raakt ook de bredere paraplu 'Opgroeien in Vijfheerenlanden'.

Maatregel 6

Stoppen met inzet van tolken voor Sociaal Team.

Besparing: € 10.000.

Toelichting: De toename van het aantal vluchtelingen met (complexe) problematiek maakt dat vaker een tolk ingezet wordt om de hulpvraag en aangeboden begeleiding te vertalen.

Gevolg: Geen goede communicatie mogelijk met inwoners als zij de Nederlandse of Engelse taal niet machtig zijn, waardoor er geen (passende) hulp ingezet kan worden. De problematiek zal toenemen.

Maatregel 7

Stoppen met Onderwijs Zorgarrangementen (in regio Lekstroom).

Besparing: € 168.632 vanaf 2027 (i.v.m. looptijd OZA's, welke is gekoppeld aan de inkoop jeugd die loopt tot augustus 2026).

Toelichting: Het bieden van jeugdhulp is een wettelijke plicht.

Onderwijszorgarrangementen zijn hier een vorm van. Vanuit de Hervormingsagenda wordt aan gemeenten gevraagd om dergelijke arrangementen in te zetten om zo het onderwijs en de jeugdhulp beter te laten samenwerken om kinderen ononderbroken te kunnen laten ontwikkelen en het ontwikkelperspectief van kinderen te vergroten.

Gevolg: Het schrappen van de onderwijszorgarrangementen heeft mogelijk als gevolg dat kinderen minder snel, minder passende ondersteuning krijgen. Het kan ook zo zijn dat kinderen minder frequent op school aanwezig zijn of uitvallen in het onderwijs. Daardoor kan het aantal vragen voor jeugdhulp via de huisarts en het Sociaal Team toenemen.

Maatregel 8

Stimuleren PGB.

Besparing: PM.

Toelichting: Jeugdhulp kan in natura of via een PGB (Persoonsgebonden budget) ingezet worden. Het stimuleren van Pgb kan invloed hebben op de totale kosten. Voor Pgb-inzet door een ZZP'er wordt 75% van het natura-tarief betaald. Voor Sociaal Netwerk geldt een tarief van 55% van het natura-tarief.

Gevolg: Het verstrekken van meer PGB's kan tot gevolg hebben dat mensen die niet vaardig genoeg zijn om een PGB te beheren dit wel moeten gaan doen, met risico op schulden/fouten.

Maatregel 9

Jeugdhulpvervoer door vrijwilligers laten uitvoeren.

Besparing: € 150.000 vanaf 2029 (i.v.m. overeenkomst met vervoersbedrijf).

Toelichting: Op dit moment wordt het merendeel van het jeugdhulpvervoer door vervoersbedrijven verzorgd.

Gevolg: Het vervoer van en naar jeugdhulpinstellingen wordt verzorgd door vrijwilligers(organisaties). Deze maatregel is niet uitvoerbaar als er niet voldoende vrijwilligers gevonden kunnen worden. Eerder zijn er verschillende initiatieven geweest waarbij vrijwilligers ingezet werden voor het jeugdhulpvervoer. Helaas bleken die niet succesvol door o.a. te weinig vrijwilligers. Evenwel kunnen we hiervoor een hernieuwde poging doen.

Maatregel 10

Inzet Mbo'ers en/of vrijwilligers voor langdurige jeugdhulpondersteuning

Besparing: PM.

Toelichting: Er zijn kinderen en jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie. Deze gezinnen hebben te maken met een opeenstapeling van stressfactoren, zoals armoede, gebroken gezinnen, laaggeletterdheid, (nog) geen verblijfsstatus en slechte leefomstandigheden. Deze gezinnen hebben vaak levenslange en -brede (jeugd)hulp nodig. Op dit moment wordt, indien nodig, jarenlang een maatwerkvoorziening voor jeugdhulp ingezet.

Ook worden er waar mogelijk en beschikbaar vrijwilligersorganisaties (zoals HandjeHelpen) ingezet voor gezinnen in een kwetsbare situatie. Daarnaast is in het

verleden bij aanbieders verkend of zij Mbo'ers in dienst kunnen nemen voor dergelijke hulpvragen, waardoor er een betere balans van hulpverleners met verschillende opleidingsachtergronden is. Aanbieders zijn hier terughoudend in vanwege de beperkte flexibiliteit van Mbo'ers (zij zijn niet inzetbaar voor zwaardere hulpvragen). Er is destijds dus niet voor gekozen.

De inkoop van jeugdhulp is binnen de regio georganiseerd. Als we opnieuw naar deze maatregel kijken, kan dat alleen in samenwerking met andere gemeenten.

Gevolg: Het inzetten van een andere balans van vrijwilligers, Hbo'ers en/of Mbo'ers in een gezin kan zorgen voor dezelfde rust en structuur in het gezin als de huidige mix van inzet van vrijwilligers en Hbo'ers, zonder effect op een hoger gebruik van maatwerkvoorzieningen.

Maatregel 11

Minder fysieke jeugdhulpinzet door gebruik te maken van e-health (blended begeleiding).

Besparing: PM.

Toelichting: Blended hulp is een combinatie van persoonlijk contact, telefonisch en online hulp. Als hulpverlener maak je gebruik van verschillende manieren om contact te leggen en te onderhouden met het gezin of de jongere. Hierdoor is minder (intensieve) inzet nodig van professionals nodig. Op dit moment wordt e-health op kleine schaal toegepast (10 accounts). Omdat het nog niet is ingebed als vaste werkwijze, is het situatie- en persoonsafhankelijk of en op welke schaal het wordt ingezet. We kunnen het aantal accounts voor e-health uitbreiden. Het is dan wel belangrijk dat deze vorm van hulpverlening goed wordt uitgerold bij de professionals. Eerst is een investering in e-health nodig en pas daarna kan een deel van de 'reguliere' hulp worden afgebouwd.

Gevolg: de inwoner krijgt minder vaak hulp middels een persoonlijke afspraak. Deze hulp wordt vervangen door telefonische of online hulp.

Maatregel 12

Investeren in de sociale basis.

Besparing: PM, dit kan een substantiële besparing opleveren, maar vraagt wel eerst een investering.

Gevolg: inwoners kunnen zichzelf vaker redden zonder professionele begeleiding.

Maatregel 13

Uitbreiding Sociaal Team

Besparing: PM, dit kan een substantiële besparing opleveren, maar vraagt wel eerst een investering.

Gevolg: Een deel van de begeleiding, uitgevoerd door zorgaanbieders, kan door het Sociaal Team geboden worden. Dat kan tegen lagere kosten omdat genormaliseerd wordt door het bieden van kortdurende ondersteuning en daar waar kan collectieve ondersteuning. Het sociaal team vangt hiermee lichtere zorgvragen af.

Inkomensregelingen

Maatregel 1 bezuiniging bedrijfsvoering Gemeenschappelijke Regeling Avres (besluit al gemaakt)

Bedrag: structureel € 260.330 vanaf 2026 (€ 204.545 in 2025).

In overeenstemming met andere deelnemende gemeente aan de gemeenschappelijke regeling Avres is een bezuiniging op de bedrijfsvoering overeengekomen die de gemeente VHL een besparing op de gemeentelijke bijdrage oplevert.

Maatregel 2 verdere bezuiniging op Gemeenschappelijke Regeling Avres

Bedrag PM

Naast bovenstaande kan er een aanvullende taakstelling worden gegeven aan Avres en kunnen verdere bezuinigingen mbt bovenwettelijke voorzieningen onderzocht worden die ten koste gaan van inwoners. Alle deelnemende gemeentes aan de gemeenschappelijke regeling moeten het eens worden over deze bezuinigingen.

Maatregel 3 bezuinigen op minimaregelingen

Bedrag: maximaal € 500.000.

Op minimaregelingen kan bezuinigd worden door draagkrachtgrens te verlagen van 130% naar 120% of 100%. Dit wordt uitgevoerd door Avres maar kan door VHL eenzijdig beslist worden.

Dit is contrair aan het Actieplan Armoede en Schulden, coalitieakkoord en de raadsbreed aangenomen motie d.d. 6-7-2023. Gevolg is dat minder mensen uit een kwetsbare doelgroep worden geholpen met minimaregelingen. Dit heeft een waterbedeffect naar aanpalende beleidsvelden (bijvoorbeeld jeugdzorg, bijzondere bijstand (waar ook een zorgplicht voor bestaat) of schuldhulpverlening). Herstel van de situatie die op dat moment zou ontstaan, zorgt voor hogere kosten dan de bezuiniging. Nadeel van de bezuiniging is daarnaast dat het accepteren van betaald werk in veel gevallen zal leiden tot het stoppen van minimaregelingen. Daarmee wordt het zoeken naar werk minder interessant.

Maatregel 4 DVO wachtlijstbanen beschut werk opzeggen

Bedrag: €20.000.

Dit bedrag is al voor de begroting 2025 verlaagd van €50.000 naar €20.000. De DVO kan volledig worden opgezegd.

Doel van de DVO is dat inwoners die geïndiceerd zijn voor Nieuw Beschut Werk, maar (nog) niet geplaatst kunnen worden een wachtlijstbaan aangeboden krijgen. Daarmee komen ze in dienst van Avres zodat zij al werkzaamheden kunnen verrichten vooruitlopend op definitieve plaatsing. Bij opzegging komen deze inwoners wel op een wachtlijst te staan. Op de wachtlijst geplaatst worden betekent voor dat de kans op sociaal isolement vergroot en de kosten bij aanpalende gebieden zoals WMO en zorg kunnen toenemen. Ook vergroot dit de afstand tot de arbeidsmarkt en moet er vaak een uitkering worden verstrekt i.p.v. een salaris. Nu opzeggen staat in contrast met de aankomende impuls van de Rijksoverheid voor een toekomstbestendige inrichting van de sociale infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven en voor beschut werk.

Maatregel 5 schrappen subsidies armoede en schulden

Bedrag: maximaal €285.801 vanaf 2027.

Rekening houdend met opzegtermijn, kunnen deze subsidies waarschijnlijk vanaf 2027 geschrapt worden. Dit gaat om subsidies voor vrijwillige schuldhelpverlening (Maatje Vijfheerenlanden), VHL pas en ondersteuning van lokale (vrijwilligers)partijen zoals de voedselbanken en Stichting Urgente Noden.

Gevolg: Het stopzetten van dit beleid is contrair aan het Actieplan Armoede en Schulden. Door het stopzetten van deze subsidies worden mensen niet meer door partijen geholpen met hun geldproblemen. Die zullen daardoor verergeren. Bij inwoners zal daardoor de schuldenlast toenemen. Als zij dan hulp willen, moeten zij naar Avres (professionele schuldhelpverlening), waardoor dat meer geld gaat kosten. Problematiek die voortkomt uit armoede en schulden zorgt voor een toename van bredere problematiek en hoge kosten bij wettelijk verplichte taken. Minimagezinnen en hun kinderen kunnen minder meedoen/participeren in de samenleving. De lokale vrijwilligerspartijen zoals de voedselbanken komen met een gat op de begroting te zitten.

Maatregel 6 Schrappen actieplan kinderarmoede

Bedrag € 163.720

RIB ontvangen op 12 december 2024. Gevolg: Het stoppen van de aanpak kinderarmoede betekent dat er geen ontwikkeling naar integraal en breed gedragen beleid plaatsvindt. Ook het doel, uitsluiting van kinderen, voorkomen, en de negatieve effecten op schoolprestaties en welzijn verminderen, zal niet behaald worden.

Riolering

Maatregel 1) Afkoppelen van hemelwater 15.000 euro

Door het afkoppelen van regenwater (hemelwater) hoeven we minder water naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie te pompen. Hierdoor zijn er minder energielasten en is er minder onderhoud (want minder kans op slijtage). Wel is een investering vooraf nodig om dit in te kunnen voeren. Een grove raming van de investering die nodig is voor het afkoppelen van hemelwater op drukriolering is circa €100.000 in ongeveer 3 jaar.

Maatregel 2) Riool 10 procent minder inspecteren 10.000 euro

Gevolg: Het risico is dat de toestand van de riolering niet meer volledig in beeld is en we niet goed weten waar vervanging nodig is. Hiermee wordt er een risico genomen, omdat we de staat van het riool niet goed kennen.

Maatregel 3) Riool 10 procent minder reinigen 10.000 euro

Gevolg: Dit verhoogt de kans op verstoppingen en daarmee wateroverlast. De kans op wateroverlast is in de toekomst door klimaatverandering groter. Als we besparen op rioleringsreiniging, dan lopen we een hoger risico op wateroverlast. Deze maatregel hangt overigens samen met maatregel 2.

Parkeren

Maatregel 1) Lastenverzwaring parkeren 3.000 euro

De gemeente vraagt op dit moment geen betaling voor bepaalde parkeermogelijkheden in de gemeente. Dit is bijvoorbeeld het geval voor vrachtwagens die parkeren bij Huis het Bosch in Lexmond. Als we hier parkeergeld voor vragen, levert dit vanaf 2025 een structureel voordeel op van 3.000 euro. Wij zien aanzienlijke bijkomende kosten en benodigde investeringen verbonden aan het invoeren van een betaalsysteem en handhaving. Betaald parkeren gaat vaak gepaard met verhoogde verwachtingen rondom service, zoals het plaatsen van hekken, het verstrekken van pasjes en mogelijk het implementeren van cameratoezicht. Deze voorzieningen vragen niet alleen om financiële middelen, maar ook om een structurele inzet van personeel.

Verder kan de raad besluiten om de parkeertarieven in de gemeente te verhogen. Op dit moment heeft de gemeente meer tijd nodig om het voordeel uit te rekenen per procentpunt tariefsverhoging.

Maatregel 2: Parkeerkosten innen voor inwoners met een gehandicaptenparkeerkaart
Inwoners die in het bezit zijn van een gehandicaptenparkeerkaart hoeven in Vijfheerenlanden geen parkeerkosten te betalen. Dit geldt niet alleen voor inwoners van Vijfheerenlanden maar ook voor bezoekers.

Door inwoners en bezoekers te laten betalen, levert dit geld op voor de begroting (bedrag nog onbekend).

Beïnvloedbaar: Uitvoeren van het innen van de parkeergelden

Onderwijshuisvesting

Maatregel 1: Budget Onderwijshuisvesting "Huren".

Besparing: € 40.000.

Toelichting: Er is binnen de post huren een vrije ruimte. Dit budget wordt aangewend als tijdelijke huisvesting nodig is en de vraag hiervoor "onverwacht" ontstaat. Dit is het geval als leerlingstromen veranderen. Dit kan sneller gaan dan het tempo waarop (onderwijs)gebouwen kunnen worden aangepast. Daarnaast is de verwijzing naar leegstand elders niet altijd wenselijk.

Gevolg: afname flexibiliteit en vaker college- en/of raadsvoorstellen als er meer tijdelijke huisvesting nodig is dan dat planmatig kan worden verwacht.

Maatregel 2: Budget Onderwijshuisvesting

Besparing: PM.

Deze maatregel betreft het budget onderwijshuisvesting te beperken tot de (minimale) wettelijke eisen. De verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting wordt nu vormgegeven vanuit ambities en onderwijsinhoudelijke doelstellingen, zoals opgenomen in het DIHPO (Duurzaam Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs). Deze taakopvatting is ruimer

dan wat er (minimaal) wettelijk (onderwijswetgeving en verordening) moet. We kunnen terug naar uitvoering van de verordening conform de normen van de VNG, vanuit de wettelijke bril bezien. Investeren in bijv. duurzaamheid en in Frisse scholen klasse B. Gevolg: Vraagt om een lange termijn aanpak, waaronder actualisatie van DIHPO. Pas daarna kan deze maatregel geëffectueerd worden. Dat betekent dat er geen financieel effect op de korte termijn gerealiseerd kan worden. Het structurele effect kan berekend worden als de keuze voor wettelijke norm gemaakt wordt. Het verlagen van dit budget kan contrair werken bij het vinden van oplossingen voor onderwijshuisvestingsvraagstukken, zoals die in Hoef en Haag.

Volksgezondheid

Maatregel 1: De maatwerk dienstverlening van GGDru schrappen.

Besparing € 211.000.

Door te stoppen met maatwerk zoals adviseur gezondheidsbevordering, gezonde school adviseur, convenant beheer en verwijsindex, voorzorg, advisering vrijstelling leerplicht, nu niet zwanger, begeleiding ziekteverzuim, lokaal onderzoek, projectmanagement gezondheidsbevordering.

De GGD is een belangrijke partner bij o.a. het in kaart krijgen en houden van trends/zorgbehoeften van inwoners, ook in de verschillende wijken. Daarmee kan de gemeente een gerichtere inzet doen en middelen effectief besteden.

Gevolg: Impact van de maatregel is een lagere gezondheid en welzijn van inwoners.

Secundair gevolg op termijn is minder economische en maatschappelijke waarde, minder participatie, meer afhankelijkheid van sociale (maatwerk)voorzieningen en stijging van zorgkosten.

Maatregel 2: De Waarderingsubsidies ouderenvoorzieningen afschaffen, Besparing € 26.000.

Gevolg: De impact van deze maatregel is organisatiebereidheid van inwoners neemt af, minder mogelijkheden om mee te doen, meer sociaal isolement, groter beroep op sociale (maatwerk)voorzieningen.

Maatregel 3: Stoppen met JOGG.

Besparing € 35.000.

Hiermee wordt de inzet op het bevorderen van de gezonde leefomgeving gestopt. Daarmee doen we weer een flinke stap terug in het bereiken van onze gezondheidsdoelstellingen. De JOGG-regisseur heeft een aanjagende functie voor het creëren van verandering.

Gevolg: Wanneer deze wegvalt zal de omgeving minder geprikkeld worden om te veranderen.

Maatregel 4: Stoppen met Health Hub.

Besparing € 9.000

De Health hub brengt vernieuwde en innovatieve perspectieven in relatie tot de zorgopgaven in de toekomst. Door hier nauw op aan te haken profiteren we hier van binnen

OKO en Kansrijke Start. Gevolg: Wanneer we hier mee stoppen betekent dat dat we minder inspiratie maar ook minder (goedkopere) innovatieve oplossingen aangereikt krijgen van deze kennisgroep. Hiermee wordt het ook moeilijker om de doelstellingen binnen het IZA te behalen.

Economische promotie

Maatregel 1: Gebiedsmarketing Tussen Lek & Linge, begrotingssubsidie stopzetten.

Budget € 335.000 (af te bouwen over 3 jaar)

Dit is een begrotingssubsidie voor de gebiedsmarketing Tussen Lek & Linge (TLL). Dit kunnen wij geleidelijk afbouwen vanaf 2027. Deze subsidie vereist een verdieping van Juridische zaken over het geldbedrag waarover deze kan worden afgebouwd. Op dit moment gaat de gemeente uit van een geleidelijke afbouw naar € 100.000 in 2028. Dit heeft tot gevolg dat de regionale/nationale/internationale marketing stopt. Tevens vervalt de gehele ambitie A uit het uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme. Het economische effect daalt. Bij het wegbezuinigen van TLL stopt de regionale samenwerking met UtrechtRegion en het Groene Hart aangezien TLL het uitvoerend orgaan is voor de regionale marketingcampagnes (dit zorgt voor een additionele bezuiniging van €18.000). VVV houdt op te bestaan. De route ontwikkeling en arrangementen missen marketinguitwerking waardoor het bereik/resultaat verkleind wordt.

Maatregel 2: 3 waarderingssubsidies stopzetten

Budget € 10.000 (af te bouwen over 2 jaar)

De gemeente heeft 3 waarderingssubsidies afgegeven die langer dan 3 jaar lopen. Dit betreffen 2 subsidies voor veerpontjes waar ook de andere oevergemeenten aan deelnemen. Dit heeft tot gevolg dat deze subsidies niet meteen opzegbaar zijn, maar geleidelijk dienen te worden afgebouwd op advies van juridische zaken. Op dit moment gaat de gemeente ervan uit dat een opzegtermijn van 1 jaar geldt met een afbouw van 50% per jaar. Het gevolg is dat de pontjes hun exploitatie niet meer gedekt krijgen en dat de pontjes mogelijk niet meer kunnen varen waardoor belangrijke recreatieve verbindingen en routes verbroken worden.

Maatregel 3: Samenwerking in de regio stopzetten

Budget € 80.000

De gemeente heeft 6 regelingen met verschillende stichtingen in regionaal verband. Hiermee stopt onze deelname aan het Routebureau en daarmee het onderhoud aan het routenetwerk, het vermarkten van routes, verdere ontwikkeling van routes en het netwerk (dit kan contractueel niet eerder dan per 1 juli 2027). Het gevolg is dat de gemeente het onderhoud voor eigen rekening moet nemen wat leidt tot additionele kosten en capaciteit. Of het netwerk raakt in verval en zo raken we als gemeente het aantrekkelijke fiets/wandelnetwerk kwijt, waardoor inwoners geen prettige rondjes meer kunnen wandelen/fietsen.

De pont verbinding tussen Fort Everdingen en Werk aan het spoel (Culemborg) en Werk aan de Groeneweg (Schalkwijk) zal verdwijnen (het contract loopt t/m april 2029, maar dan

is de nieuwe e-veer nog niet afbetaald, pas in 2053).

Deelname aan Utrecht Region (middels een deelnamebrief voor 2024 en 2025) en het Groene Hart (jaarlijkse factuur) stopt en daarmee de (inter)nationale marketing.

We dragen niet meer bij aan de Nieuwe en Oude Hollandse Waterlinie (jaarlijkse factuur).

Dit heeft consequenties voor de samenwerking op het gebied van erfgoed/duurzaamheid en recreatie rondom de waterlinie locaties (pact Ruigenhoek is toegezegd t/m 2026; pact Loevestein heeft een intentieverklaring t/m 2033).

Maatregel 4: Beheer en Onderhoud stopzetten

Budget in totaal € 18.000

Hiermee stopt onze bijdrage aan onder meer het onderhoud van de VR paal, toeristische infopanelen, onderhoud OudHollandseWaterlinie-borden, paden en steigers van de Zouweboezem (hier liggen onderhoudscontracten aan ten grondslag bij externe partijen, veelal jaarlijks opzegbaar). Gevolg hiervan is dat de gemeente zelf dit onderhoud moet doen of dat er minder of geen onderhoud meer plaatsvindt en er verloedering plaatsvindt in de openbare ruimte.

Afstoten van het pand aan de Voorstraat 13 Vianen. Er ligt een samenwerkingsovereenkomst die loopt t/m 31 december 2028 (gekoppeld aan een huurovereenkomst). Team Vastgoed bekijkt reeds de mogelijkheden voor een alternatieve invulling van dit pand.

Maatregel 5: Transactiekosten AanUit.net Campers overnemen

Budget in totaal ongeveer € 5.500

De gemeente ontvangt op dit moment 85% van de opbrengsten van de stagelden van campers, de levering van stroom en water aan de boten en de liggelden van boten. De andere 15% wordt betaald aan EASE2Pay door middel van transactiekosten. Dit contract met EASE2Pay heeft een opzegtermijn van 2 maanden. Bij dit contract zit ook een onderhoudscontract met Seijsener voor de stroompalen (dit deel is begroot bij de havenmeester). Als de gemeente besluit om deze contracten op te zeggen, moeten we dit in eigen beheer gaan nemen. Dit zal waarschijnlijk leiden tot extra kosten voor de gemeente Vijfheerenlanden en de eventuele overname van de infrastructuur van EASE2Pay.

Maatregel 6: Bezuinigen op algemene kosten

Budget in totaal € 280.000

Dit betreffen jaarlijkse uitgaven aan advertenties, campagnes, domeinnamen en onderzoeken (ongeveer € 15.000). Als we deze uitgaven schrappen dan vervalt voor een groot deel de marketing met als gevolg dat de bezoekers-aantallen aan onze gemeente dalen.

Daarnaast is er een uitvoeringsprogramma 2022-2032 vastgesteld door de raad (ongeveer € 265.000 opgebouwd uit algemene kosten en vrij te besteden subsidies), met projecten op het gebied van gebiedsmarketing, recreatieve routes, duurzaamheid, verblijfsrecreatie en samenwerking. Hoe meer er bezuinigd wordt, hoe minder projecten doorgang kunnen

vinden en hoe minder ruimte voor ambitieuze projecten en/of inspelen op trends en ontwikkelingen. Dit heeft een direct gevolg voor de recreatieve beleving van onze eigen inwoners. Er is geen bijdrage meer aan de ambities voor een leefbare en vitale gemeente zoals beschreven in onze visie en het coalitieakkoord. De rol die recreatie heeft in verschillende opgaven als wonen en duurzaamheid wordt dan minimaal.

Maatregel 7: stopzetten overeenkomsten grondeigenaren

Budget € 1.750

Voor openstelling van gronden van boeren voor boerenlandpaden en klompenpaden zijn contracten opgesteld met 4 boeren. De hiervoor opgestelde gebruiksovereenkomsten lopen t/m 2029 en 2030.

Maatregel 8: budget volksfeesten en kermis opheffen

Budget € 22.300

Dit is bedoeld voor de financiële ondersteuning van volksfeesten zoals bijvoorbeeld de paardenmarkt in Vianen.

Gevolg van deze bezuiniging is dat er meer kosten worden doorberekend aan culturele organisaties. Maatschappelijk effect is het risico dat de culturele organisaties de begroting niet meer sluitend krijgen en culturele evenementen minder plaatsvinden.

Verkeer en vervoer

Maatregel 1: geen inspectie straatmeubilair

In 2026 is eenmalig een besparing van € 30.000 mogelijk als we in 2026 geen inventarisatie of inspectie doen voor het straatmeubilair (bijvoorbeeld bankjes en prullenbakken).

In 2026 moet een nieuw beleidsplan worden vastgesteld dat in moet gaan in 2027. We zouden ervoor kunnen kiezen om in 2027 geen nieuw onderhoudsplan op te stellen maar het huidige plan doorzetten.

Een aanvullende maatregel kan zijn dat we kapot straatmeubilair niet vervangen. Hiermee besparen we ongeveer € 30.000 per jaar.

Maatregel 2: Schrappen diverse kosten voor verlichting wegen.

In de raadsvergadering van november 2024 is een nieuw beleid- en beheerplan openbare verlichting 2025-2028 vastgesteld.

In het dashboard ombuigingen was hier nog geen rekening mee gehouden.

In het nieuwe beleid- en beheerplan is rekening gehouden met ombuigingen. Doordat besloten is om versneld over te gaan op ledverlichting, besparen we de komende jaren op onderhoudskosten en stroomkosten.

Extra aanvullende ombuigingen om de onderhoudskosten te verminderen zijn alleen mogelijk als gekozen wordt om een defecte lichtmast niet meer te repareren. Dit zou echter kunnen zorgen voor onveilige situaties en een vervallen straatbeeld.

Extra aanvullende ombuigingen om de energiekosten te verminderen zijn alleen mogelijk als de keuze gemaakt wordt om bestaande verlichting uit te schakelen. De kanttekening

hierbij is dat er eerst kosten gemaakt moeten worden om de uitschakeling mogelijk te maken.

Bijdrage GR budget € 173.000

Het is mogelijk om uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling Bureau OVL.

Het is echter maar zeer de vraag of dit een besparing oplevert.

Voor uittreden moet een uittredevergoeding betaald worden en vervolgens moet de gemeente het beheer en onderhoud zelf gaan regelen.

Denk hierbij aan extra personeel dat nodig is, de aanschaf van een beheerpakket, een meldsysteem waarin storingen gemeld kunnen worden en het aanbesteden van de onderhoud- en vervangingswerkzaamheden.

Maatregel 3: Schrappen diverse kosten voor wegen.

Bezuinigen op het beheer van de openbare ruimte lijkt een logische stap om de (beeld)kwaliteit te verlagen en zo kosten te besparen. Minder vaak onderhoud doen levert op korte termijn geld op.

Minder onderhoud kan leiden tot:

- Hogere herstelkosten op de lange termijn
- Juridische en contractuele gevolgen
- Meer vragen en klachten van bewoners
- Een verslechterde uitstraling van de omgeving
- Hogere werkdruk binnen het team en andere afdelingen

Deze factoren kunnen op de lange termijn juist voor hogere kosten zorgen.

Voorstellen Wegbeheer:

Maatregel 3.1:

€

150.000

Met vaststelling van het Wegenbeleidsplan 2021-2025 heeft de gemeenteraad besloten om alle verhardingen minimaal op B-niveau te onderhouden. Door de beeldkwaliteit van de verhardingen in de werkgebieden (bedrijfsterreinen) van niveau B naar C te verlagen kan het exploitatiebudget (tot ± 2029) verlaagd worden.

Risico:

De verhardingen zien er steeds minder verzorgd uit. Hierdoor worden wegen minder vlak en komen er meer scheuren en gaten, waardoor er meer kans is op lichamelijk letsel en/of materiële schade groter wordt. Er ontstaat een grotere kans op schadeclaims en imagoschade voor de gemeente.

Maatregel 3.2:

€

89.200

We stoppen met het groot onderhoud/vervanging van geluid reducerend asfalt.

We houden jaarlijks rekening met het groot onderhoud/vervanging van een deel van geluid reducerend asfaltverhardingen. Geluid reducerend asfalt heeft namelijk een kortere levensduur dan "gewoon" asfalt.

Risico:

Meer klachten over geluidsoverlast van het wegverkeer. Mogelijk voldoen we dan op enkele plekken niet meer aan de wet geluidshinder.

Maatregel 3.3:

€

40.000

We reserveren vanuit het wegenbudget geen bedrag voor extra verkeersvoorzieningen/ verkeersaanpassingen bij wegonderhoud.

Risico:

We reserveren binnen het wegenbudget dan geen extra ruimte meer voor eenvoudige verkeersvoorzieningen/ verkeersaanpassingen (het realiseren van kleine wensen). Deze moeten dan uit budgetten van Verkeer worden betaald, met als risico dat daar geen financiële ruimte is.

Hierdoor komt de wens om werkzaamheden integraal uit te voeren (werk met werk maken) onder druk te staan.

Maatregel 4: Onkruidbeheersing - besparing 1 ton.

Het budget kan met € 100.000 verlaagd worden in de periode 2025-2027 vanwege een voordelige aanbesteding.

Kanttekening

Voor de periode na 2027 is naar verwachting extra budget nodig.

Het CROW heeft de norm voor onkruidbeheersing op verhardingen en rondom obstakels aangescherpt t.a.v. het verwijderen van dood en behandeld onkruid. In de nieuwe norm worden de resten meegeteld als onkruid, waardoor er een extra actie nodig is om deze resten te verwijderen.

De huidige onkruidbeheersing wordt uitgevoerd volgens de oude CROW-norm, waarbij de resten van dood of behandeld onkruid niet verwijderd hoeven te worden.

Maatregel 5: “Alles op B niveau “ € 18.450

Begraafplaatsen en historische en moderne verblijfsgebieden (winkelcentra) worden niet meer op A, maar B-niveau onderhouden en er wordt geen extra inzet op begraafplaatsen gepleegd.

Maatregel 6: Schrappen van de advies- en onderzoekskosten met een budget van € 31.000.

Dit is bedoeld voor externe ondersteuning bij de uitvoering van het project verkeercirculatieplan Vianen (VCP Vianen). Dit project is inmiddels al opgestart door advies en ingenieursbureau Royal HaskoningDHV.

Gevolg: Verkeersveiligheid komt in het geding, met name in de Voorstraat en de binnenstad Vianen met een mogelijke uitstraling naar project Lijnbaan.

Maatregel 7: Schrappen van verkeerseducatie met een budget van € 13.000.

De gemeente stelt geen apart budget meer beschikbaar voor verkeerseducatie.

Verkeerseducatie wordt betaald uit de middelen voor de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeerveiligheid en er wordt samengewerkt met de provincie op het gebied van verkeerseducatie.

Gevolg: Door deze ombuiging krijgen (school)kinderen geen verkeersles/oversteekles meer. Gedrag van verkeersdeelnemers rondom de schoolomgeving kunnen we niet meer positief beïnvloeden.

Maatregel 8: Schrappen van inhuur en onderzoek spoorse doorsnijding met een budget van € 20.000.

De gemeente geeft geen uitvoering aan dit traject, waardoor de bestaande knelpunten niet of nauwelijks worden opgelost.

Gevolg: Impact van dit voorstel is dat er geen inzet meer is vanuit verkeer voor de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. De overgebleven werkzaamheden worden uitgevoerd door een projectleider. Als de uren worden teruggebracht is er minder capaciteit beschikbaar en kan een project zoals het doorrekenen van verkeersknelpunten niet doorgaan.

Maatregel 9: Bezwaar- en beroepskosten voor het sluipverkeer met een budget van € 125.000

Dit zijn kosten die verband houden met bezwaar- en beroepszaken door het invoeren van het sluipverkeertraject tussen Lexmond en Vianen. Het is een wettelijk taak om bezwaarschriften te behandelen. Daarnaast zijn er op dit moment lopende rechtszaken en de verwachting is dat er in de toekomst beroeps- en rechtszaken zullen plaatsvinden. Ook wordt uit hetzelfde budget de handhaving bekostigd om bijvoorbeeld de beelden terug te kijken en boetes uit te schrijven. Om die reden zijn deze kosten niet te beïnvloeden.

Maatregel 10: Invoering Leges voor aanvraag ontheffing sluipverkeer Vijfheerenlanden.

Op dit moment krijgen inwoners en werkenden in Vijfheerenlanden gratis een 3-jarige ontheffing voor de inrijverboden. Hier kan de gemeente besluiten om leges in te voeren voor deze ontheffing. Nu zijn voor de komende 3 jaar 35.000 ontheffingen aangevraagd op kenteken. Elke euro zal dus 35.000 euro opleveren voor een periode van 3 jaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat de aanvragen kunnen dalen vanwege de kosten en dat betrokkenen eerder bezwaar kunnen maken. Daarnaast zal meer handhaving nodig zijn omdat automobilisten eerder geneigd zijn om dit te omzeilen.

Deelproject verkeersmaatregelen Uitvoering, budget €23k beïnvloedbaar
Cruciale verkeersborden moeten worden vervangen.

Gevolg: Minder verkeersborden leidt tot risicovolle situaties. Dit kan tot schadeclaims leiden.

Samenkracht en burgerparticipatie (Sociaal Domein)

Maatregel 1: Halveren dienstverlening aan statushouders in inburgeringsplichtigen

Besparing: € 35.000.

De professionele dienstverlening aan statushouders en inburgeringsplichtigen kan worden gehalveerd.

Het gevolg hiervan is: er is minder professionele inzet in de begeleiding van statushouders en inburgeringsplichtigen en in de aansturing van vrijwilligers. Ook is er minder tijd beschikbaar voor statushouders en inburgeringsplichtigen om gebruik te maken van het spreekuur. Het risico bestaat dat statushouders en inburgeringsplichtigen geen goede begeleiding krijgen of lang op deze begeleiding moeten wachten. Dit kan voor hen (grote) gevolgen hebben, zeker als het gaat om juridische bijstand en gezinsherenigingsprocedures. Het risico bestaat dat statushouders en inburgeringsplichtigen zich ter vervanging van de beperking van het spreekuur van VluchtelingenWerk gaan wenden tot andere organisaties, zoals Bindkracht.

De keuze voor het halveren van de dienstverlening van VluchtelingenWerk houdt automatisch in dat de eigen locatie van VluchtelingenWerk in de gemeente vervalt. Er is dan onvoldoende basis om deze locatie in stand te houden.

Maatregel 2: De subsidie op de Adviesraad Sociaal Domein kan verlaagd worden.

Besparing: € 19.000.

Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein heeft een positief effect op de kwaliteit van de raads- en collegevoorstellen.

Gevolg: Met deze maatregel vervalt de vrijwilligersbijdrage voor de adviesraad, waardoor het moeilijker wordt voor de adviesraad om zich te organiseren. De impact van deze maatregel is dat de burgerparticipatie moeilijker is te organiseren, dat een wettelijke taak is.

Maatregel 3: De mantelzorgwaardering afschaffen.

Besparing: € 30.000.

De mantelzorgwaardering is zodanig ingericht dat mantelzorgers zich niet alleen gewaardeerd voelen, maar dat ze ook eerder en beter in beeld komen bij de gemeente en andere organisaties, waardoor voorkomen kan worden dat ze overbelast raken. Ook is het gericht op verbetering van de ondersteuning.

Gezien het verwachte tekort in de zorg en het verwachte 'zorginfarct' wordt de rol van mantelzorgers steeds belangrijker en is het verstandig te investeren in mantelzorgwaardering- en ondersteuning. Dit is ook onderdeel van de grotere beweging 'naar de voorkant', die onder andere binnen het IZA wordt beoogd.

We zien dat het huidige waarderingsprogramma aanslaat en er steeds meer mantelzorgers ondersteund kunnen worden. Het budget is al krap, ook omdat meer mantelzorgers er een beroep op doen.

Gevolg: De impact van het verder verminderen van het budget is dat een deel van de mantelzorgers in de kou blijft staan en zich niet serieus genomen voelt, en daarnaast dat

een deel ook niet ondersteund wordt, waardoor de kans op uitvallen veel groter is.

Maatregel 4: De dienstverlening BindkrachtVHL verminderen door te concentreren op wettelijke taken.

Besparing: € 700.000.

Daar waar collectieve preventie bijdraagt aan sociale samenhang en het vergroten van zelfredzaamheid is het een wettelijke taak, zoals mantelzorgondersteuning en het ondersteunen en mogelijk maken van vrijwilligerswerk.

Gevolg: De impact van deze maatregel is geen welzijnscoaching, ondersteunen bij ontmoetingsactiviteiten en geld- en regelzaken. Het gevolg is minder sociale cohesie, meer eenzaamheid, mensen in de schuldhulpverlening, meer sociaal isolement, minder economische en maatschappelijke waarde, minder participatie, meer afhankelijkheid van sociale (maatwerk)voorzieningen en stijging zorgkosten.

Maatregel 5: Stoppen met OKO, begeleiding van het Trimbosinstituut stoppen.

Besparing: € 15.000.

De expertise vanuit het Trimbos-instituut komt meer op afstand te staan, waarmee de ondersteuning en uitwisseling tussen gemeenten wordt beperkt. Procesbegeleiding zal volledig worden gestopt. Daardoor wordt uitvoering van het programma erg lastig / onmogelijk.

Gevolg: Het gevolg hiervan is dat we een stap terug doen in het versterken van het preventieve netwerk, t.b.v. het mentaal welbevinden van de jeugd en het terugdringen van middelengebruik. Dit raakt hiermee ook de bredere paraplu 'Opgroeien in Vijfheerenlanden'.

Maatregel 6: Stoppen met Jongerenwerk.

Besparing: € 455.000.

De inzet van jongerenwerk is preventief en vooral bedoeld om inzet van duurdere zorg/hulp/inzet te voorkomen, denk aan politie/vandalismeherstel, maar ook jeugdzorg. Voor een gemeente van onze omvang hebben we nu al een beperkte inzet.

Gevolg: Wanneer de uitgaven omlaag gaan zal naar verwachting kostenstijging/toename op de wettelijke taak merkbaar zijn.

Maatregel 7: Subsidies preventief jeugdwerk.

Besparing: € 226.000.

Geen van deze uitgaven zijn wettelijk verplicht. Bevat subsidie op bijvoorbeeld KIES, Echtscheidingsdesk, etc.

Gevolg: Door het wegbezuinigen van alle preventieve subsidies voor de jeugd, leert de ervaring dat de kosten op wettelijke jeugdwettaken stijgen.

Bij het bezuinigen op Echtscheidingsdesk in het bijzonder verwachten we veel grotere uitgaven door een toename van het aantal ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen en daarmee samenhangend een grotere belasting voor het sociaal team.

Ook deze maatregel raakt de brede paraplu 'opgroeien in Vijfheerenlanden'.

Maatregel 8: Afschaffen subsidie Handjehelpen.

Besparing: € 38.000.

Handjehelpen ontvangt een structurele subsidie voor het maken van koppelingen tussen stagiaires (van zorgopleidingen) en vrijwilligers enerzijds en (wat meer complexe) zorgvragers anderzijds. Het gaat om zorgvragen waarin lastig kan worden voorzien door gewone vrijwilligers van bijvoorbeeld Bindkracht. Op deze manier worden zorgvragers en mantelzorgers ondersteund. Het is mogelijk deze subsidie te stoppen.

Gevolg: De meer complexe zorgvragers worden niet langer ondersteund door vrijwilligers/stagiaires. Het risico is dat er daardoor een groter beroep wordt gedaan op formele, duurdere zorg omdat de ondersteuning wel nodig is. De ondersteuningsbehoefte kan bovendien groter worden doordat ondersteuning niet op tijd wordt ingezet en zorgvragers hun problemen niet zelf kunnen oplossen. Ook kan het leiden tot overbelasting en uitval van eventuele mantelzorgers, wat zorgt voor verminderd welzijn en daarnaast is het ook dan vaak nodig om eerder formele, duurdere zorg in te zetten. Het gaat tegen de gewenste beweging 'naar de voorkant' in (o.a. IZA).

Maatregel 9: Beëindiging bijdrage Kamers met Kansen.

Besparing: € 40.000.

Samen met Gorinchem en Molenlanden subsidiëren we het product 'Kamers met Kansen'. Dit huisvestings- en begeleidingsproject is bedoeld om kwetsbare jongvolwassenen te ondersteunen op het gebied van huisvesting, school, werk en persoonlijk functioneren en hen een stap te laten zetten in hun zelfstandigheid.

Gevolg: We hebben daardoor minder aanbod aan woonvoorzieningen voor kwetsbare jongvolwassenen, terwijl daar juist behoefte aan bestaat. Door een gebrek aan passende ondersteuning zullen deze kwetsbare jongeren aangewezen zijn op andere, zwaardere hulp, waarbij de vraag is in hoeverre die passend is.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Maatregel 1: Het beëindigen van het faciliteren van de podiumfunctie Helsdingen

Besparing: € 57.000 structureel.

Toelichting: Met het budget voor 'aankoop duurzame goederen (€25.000)' worden materialen ter ondersteuning van de podiumfunctie (o.a. microfoons, bedrading, monitoren, etc.) aangeschaft, daarnaast worden uit het budget voor 'algemene kosten (€16.000)' abonnements- promotie en advieskosten betaald. Tot slot wordt uit het budget voor 'extra inzet SCATO (€16.000)' de technici bij voorstellingen, indien nodig, bekostigd.

Gevolg: Het beëindigen hiervan zal op termijn leiden tot het niet meer kunnen aanbieden van de podiumfunctie in SC Helsdingen. De totale lasten van de inrichting blijven hiermee onveranderd, er is sprake van minder effectief gebruik en daarmee ook verminderde inkomsten.

Maatregel 2: Het stoppen van structurele subsidies aan culturele instellingen

Besparing: € 583.552 structureel.

Toelichting: Deze subsidies zijn bedoeld om meer dan 70 culturele instellingen in stand te houden (theater, muziek, historische, cultuureducatie).

Gevolg: Het stopzetten van de structurele subsidies aan culturele instellingen heeft als gevolg dat alle ruim 70 culturele instellingen in het voortbestaan worden bedreigd. Deze subsidies zijn niet meteen opzegbaar, maar dienen geleidelijk te worden afgebouwd op advies van juridische zaken.

Maatregel 3: Stoppen met het initiëren en ondersteunen van culturele projecten, en collectiebeheer.

Besparing: € 92.000 structureel.

Toelichting: Dit betreft het werkbudget (€ 82.000) van Kunst & Cultuur en wordt gebruikt voor het geven van opdrachten aan culturele verenigingen en kunstenaars om activiteiten of projecten uit te voeren. Daarnaast wordt het budget gebruikt voor het inhuren van externen voor beleidsontwikkeling. Het budget voor aanschaf diverse goederen (€10.000) wordt onder andere gebruikt voor het onderhoud aan de historische kunstcollectie van de gemeente Vijfheerenlanden.

Gevolg: Het schrappen van de werkbudgetten voor Kunst & Cultuur (€82.000) heeft als gevolg dat er binnen Kunst & Cultuur geen opdrachten kunnen worden verstrekt voor culturele projecten. Het cultuurbeleid in Vijfheerenlanden is momenteel gefragmenteerd en bestaat uit verschillende onderdelen zoals het Kunst & Cultuurfonds, de subsidiestructuur en de middelen voor Cultuureducatie. Het schrappen van deze budgetten neemt tegelijk ook de financiële basis weg voor het ontwikkelen van een meer samenhangend beleidskader Kunst & Cultuur.

Gevolg: Het stoppen met collectiebeheer door het beëindigen van het budget daarvoor (aanschaf diverse goederen (€10.000)) heeft als gevolg dat er geen onderhoud kan worden uitgevoerd aan de historische (kunst)collectie. Dit zal inhouden dat we de collectie niet meer op een verantwoorde manier kunnen beheren, wat verstekkende gevolgen kan hebben.

Musea (Ontplooiing)

Maatregel 1: het schrappen van budget voor uitbestede werkzaamheden

Besparing: € 26.000 structureel.

Toelichting: Het budget voor uitbestede werkzaamheden €29.290 was bedoeld voor het beheer en het verhuizen van het archief dat in Gorinchem was opgeslagen. Daarnaast werd het budget gebruikt voor een onderzoek over de mogelijke toetreding van VHL bij het RAZU.

Gevolg: Wanneer dit budget in zijn geheel wordt geschrapt dan is er geen budget meer voor de jaarlijks terugkerende kosten voor de inspectie en het beheer van onze archiefruimte. Alsook de overplaatsing van archiefstukken in het kader van de overbrenging (wettelijke taken).

Maatregel 2: Het stoppen van de ondersteuning aan het behoud van de ambachten glasblazen en glasslijpen

Besparing: €82.499 structureel

Toelichting: Dit budget (algemene kosten) is bedoeld voor het behoud van het ambacht van glasblazen en glasslijpen in Leerdam.

Gevolg: Het stoppen met deze ondersteuning heeft als gevolg dat het ambacht van glasblazen en glasslijpen verdwijnt uit Leerdam wat ook consequenties heeft voor de citymarketing Glasstad Leerdam.

Maatregel 3: Stoppen met subsidies voor Musea

Besparing: €412.668 structureel

Toelichting: Dit budget is bedoeld voor het in stand houden van het Nationaal Glasmuseum Leerdam en het Stedelijk Museum Vianen.

Gevolg: Door te stoppen met subsidies voor musea kunnen de musea niet in stand worden gehouden.

Sportaccommodaties

Maatregel 1: Het schrappen van het budget voor de energiekosten sport- en cultuur Helsdingen Besparing: €257.850.

Toelichting: De energiekosten voor sport- en cultuur Helsdingen Vianen bestaan alleen uit kosten voor elektriciteit. SC Helsdingen is van het gas af en op het dak liggen zonnepanelen.

Gevolg: Wanneer energielasten worden geschrapt zal in het ergste geval het centrum (deels) moeten sluiten. Door het sluiten van het centrum, kunnen er geen zwemblessen en verenigingsactiviteiten meer plaatsvinden.

Maatregel 2: Het schrappen van de kosten voor de inkoop van de horeca in sport- en cultuur Helsdingen Vianen.

Besparing: Bedrag €102.579

Toelichting: Met dit budget wordt voorraad ingekocht die verkocht wordt in de horeca van Helsdingen.

Gevolg: Zonder voorraad, vervalt de horecafunctie waarmee een einde komt aan een belangrijke sociale en dienstverlenende functie. Aangezien er ook sprake is van opbrengsten zal de besparing beduidend lager uitvallen dan het hier genoemd bedrag.

Maatregel 3: Schrappen van de exploitatiebijdrage aan Sportfondsen (voorheen Laco.) Besparing: €639.430

Toelichting: Het betreft hier een exploitatieovereenkomst met Sportfondsen voor het

exploiteren van sportcentrum Berenschot in Leerdam. De overeenkomst loopt tot 1 september 2029. Wanneer deze eerder beëindigd wordt geldt er een afbouwregeling of zal er een vergoeding betaald moeten worden.

Gevolg: De huidige functie van Sportfondsen vervalt hiermee. Hierdoor zullen wij voor de uitvoering van de wettelijke taken (bewegingsonderwijs) binnen de overeenkomst een andere invulling dienen te organiseren. Vanzelfsprekend zal dat ook kosten met zich meebrengen waardoor de daadwerkelijk te realiseren besparing niet eenvoudig te bepalen is. Wanneer er geen exploitatieovereenkomst meer zal zijn dan dienen wij als gemeente de exploitatie zelf te verzorgen, dit kost ook geld, of het sportcentrum zal gesloten dienen te worden. Door het sluiten van het sportcentrum, kunnen er geen zwemlessen en verenigingsactiviteiten meer plaatsvinden.

Maatregel 4: Vermindering kosten n.a.v. sluiten nieuwe exploitatieovereenkomst met Sportfondsen
Besparing: € 60.000

Toelichting: In 2024 is een nieuwe exploitatieovereenkomst gesloten met Sportfondsen. De waarde van de nieuwe overeenkomst is jaarlijks €191.289 lager dan de vorige. Ten opzichte van de vorige overeenkomst, zijn de exploitatielasten van gymzaal Noord ad €65.000 nu voor de gemeente. Daarnaast zal het sportcentrum Leerdam wellicht een periode (gedeeltelijk) gesloten moeten worden om groot onderhoud uit te voeren. We zullen Sportfondsen daarvoor moeten compenseren. Op basis van de lagere exploitatiebijdrage, met aftrek van de kosten voor de exploitatie van gymzaal Noord en een reservering voor de compensatie voor gedeeltelijke) sluiting van sportcentrum Berenschot, resteert een voordeel van €60.000.

Gevolg: Dit voordeel van € 60.000 op te nemen als besparing.

Maatregel 5: Schrappen van onderhoudsbudget sportvelden Blankenstein
Besparing: €39.962.

Toelichting: Met deze middelen wordt noodzakelijk onderhoud (o.a. maai- en reparatiewerkzaamheden) uitgevoerd aan de sportvelden.

Gevolg: Door het schrappen van deze middelen, kan het noodzakelijk onderhoud niet meer uitgevoerd worden en worden de velden onbruikbaar. In dat geval, heeft het direct invloed op het beweeggedrag van inwoners en specifiek de leden van de betreffende verenigingen.

Maatregel 6: Het schrappen van de budgetsubsidie aan Everstein voor het onderhoud aan het sportpark
Besparing: € 25.850.

Toelichting: Sportclub Everstein voert in opdracht van de gemeente, een deel van het onderhoud aan het sportpark uit. Dit betreft met name onderhoud aan omliggend groen.

Gevolg: Het gevolg van het schrappen van deze subsidie is dat het onderhoud niet meer uitgevoerd wordt of dat het door een andere partij, die in het algemeen duurder is, uitgevoerd dient te worden. Daarnaast heeft het mislopen van de subsidie invloed op de dienstverlening van de vereniging aan haar leden.

Maatregel 7: Het schrappen van de beheer- en exploitatiesubsidie aan de stichting Glaspark
Besparing: € 169.589 per jaar.

Toelichting: De stichting beheert en exploiteert sportpark Glaspark in opdracht van de gemeente Vijfheerenlanden. De overeenkomst heeft een looptijd tot en met 31 augustus 2030.

Gevolg: Door het schrappen van deze subsidie, zal de stichting haar dienstverlening stopzetten. Hierdoor zal de exploitatie op een andere wijze vorm gegeven moeten worden, waardoor de concreet te behalen besparing niet te bepalen valt. De diensten niet meer uitvoeren resulteert in sluiting van het park. In dat geval, heeft het direct invloed op het beweeggedrag van inwoners en specifiek de leden van de betreffende verenigingen.

Maatregel 8: Het schrappen van de budgetsubsidie aan Leerdam Sport '55 voor het onderhoud aan het sportpark
Besparing: € 52.350.

Toelichting: Leerdam Sport voert in opdracht van de gemeente, een deel van het onderhoud aan het sportpark uit.

Gevolg: Het gevolg van het schrappen van deze subsidie is dat het onderhoud niet meer uitgevoerd wordt of dat het door een andere partij uitgevoerd dient te worden. De concreet te behalen besparing is dus niet te bepalen. De diensten niet meer uitvoeren resulteert in sluiting van het park. Daarnaast heeft het mislopen van de subsidie invloed op de dienstverlening van de vereniging aan haar leden.

Maatregel 9: Het schrappen van budget aankoop duurzame goederen Helsdingen Sport en cultuur
Besparing: €32.500

Toelichting: Dit is een budget voor aanschaf van goederen die langer meegaan dan 3 jaar en een lagere investering hebben dan €25.000. Hier vallen onder andere, aankopen voor bijvoorbeeld vervanging meubilair, zonnebank, en massagetafel.

Gevolg: Het laten vervallen van dit budget zou er voor zorgen dat er geen continuïteit in het

aanbod van Helsdingen meer zou zitten, het aanbod versobert. Hierdoor neemt de multifunctionele functie van het gebouw af.

Maatregel 10: Stopzetten niet-gepland onderhoud Helsdingen
Besparing: €105.602

Toelichting: Onder deze kosten vallen de kosten voor het niet-gepland onderhoud waaronder voor hardware, softwarelicenties en zaken als arbo-kosten, afval, diverse abonnementen etc.

Gevolg: Bepaalde ICT processen, afvalstromen en diverse verplichtingen zoals (opvolging van) ARBO controles zijn niet meer in de begroting geborgd en leiden tot mutaties in de bestuursrapportages. Het (deels) laten vervallen van dit budget heeft direct gevolgen voor de dagelijkse bedrijfsvoering van Helsdingen.

Maatregel 11: Het schrappen van budget voor Telefonie en Lijnen
Besparing: €28.900.

Toelichting: Dit budget is voor abonnementen voor telefonie en overige lijnen voor sportcentrum Helsdingen.

Gevolg: Helsdingen zal telefonisch en digitaal niet meer bereikbaar zijn.

Maatregel 12: Stoppen met aanbieden zwemlesprogramma
Besparing: €30.000.

Toelichting: Onder deze kosten vallen de kosten van het zwemlesprogramma, sportinventaris, abonnementen voor afname van het zwemlesconcept en de keuring van diverse zwembadonderdelen.

Gevolg: Het laten vervallen van dit budget zou betekenen dat er geen zwemlesaanbod meer is en er op termijn geen items meer zijn om mee te sporten. Met het wegvallen van de zwemlessen, komen de inkomsten ook te vervallen.

Maatregel 13: Het verhogen van de opbrengst zwemmen
Besparing: €100.000 (meeropbrengst)

Toelichting: De afgelopen jaren zijn de opbrengsten van het zwemonderwijs en het vrij zwemmen minimaal €100.000 hoger dan geraamd.

Gevolg: Dit voordeel van € 100.000 op te nemen als besparing.

Media

Maatregel 1: Het schrappen van subsidie aan de lokale- en regionale streekomroep €37.021.

Dit budget is bedoeld voor het in stand houden van de lokale- en regionale streekomroep SRC FM.

Gevolg: Het schrappen van dit budget heeft als gevolg dat de lokale- en regionale streekomroep SRC FM niet in stand kan worden gehouden.

Maatregel 2: Het verminderen van de subsidie aan de bibliotheek €PM

De bibliotheek heeft volgens de Bibliotheekwet vijf kerntaken, waaronder het beschikbaar stellen van kennis, ondersteuning van educatie, bevordering van leesplezier, het creëren van ontmoetingsplaatsen en het toegankelijk maken van kunst en cultuur. In het recent gesloten Bibliotheekconvenant 2024-2027 hebben overheidspartijen en bibliotheekorganisaties bovendien nieuwe ambities vastgesteld, zoals het bevorderen van geleterdheid en deelname aan de informatiesamenleving. Deze taken en ambities vragen om een stabiel bibliotheekstelsel, waarin de bibliotheek in financiële gezondheid kan opereren en bijdragen aan de geformuleerde maatschappelijke doelen. Vanaf 2025 heeft de gemeente de plicht om te zorgen voor genoeg volwaardige bibliotheken. Hiervoor komen extra middelen vanuit het Rijk. Daarom is het van belang dat deze gelden daadwerkelijk ingezet worden voor de bibliotheek en niet herverdeeld worden. Deze middelen zijn noodzakelijk om de bibliotheek te laten voldoen aan haar wettelijke en maatschappelijke verplichtingen en om noodzakelijke investeringen te realiseren.

Gevolg: bij het instandhouden van de bibliotheekvoorzieningen werken we samen in de regio. Het is daarom niet mogelijk om hier als gemeente volledig solitair over te besluiten.

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Maatregel 1: het verwijderen van stroompunten in de openbare ruimte.

Gevolg: Effect is dat we geen stroomvoorziening meer hebben voor markten en evenementen. Die worden hierdoor deels onmogelijk (voor zover ze afhankelijk zijn van stroom). Het stroomgebruik wordt deels betaald door de gebruikers, die opbrengsten vallen hierdoor ook weg waardoor het een minimale besparing betreft.

Ruimtelijke ordening

Maatregel 1: Minder budget voor het beïnvloedbare deel van € 20.000.

Gevolg: Dit budget is bestemd voor onvoorziene zaken. Als er iets onvoorziens gebeurt, kan dat leiden tot een tekort.

Maatregel 2: Stoppen met voorstudies grondbeleid

Van dit budget kan € 37.500 geschrapt worden.

Gevolg: indien voorstudies noodzakelijk zijn moet dit worden doorbelast of opgenomen in de kosten van het project.

Maatregel 3: Stoppen met of afbouwen van investeringsprogramma

Vijfheerenlanden heeft een grote woningbouwopgave. Om deze woningbouwopgave te bereiken is voor 80 miljoen aan investeringsruimte vrijgemaakt om voorwaardenscheppende investeringen te doen. Meer woningbouw zorgt voor meer inwoners en meer geld uit het Gemeentefonds. De structurele kapitaallast die hiervoor is geraamd is € 2 miljoen. Elke 20 miljoen minder aan investeringen leidt tot een lagere kapitaallast van € 0,5 miljoen. De maximumvariant is het volledig stopzetten van het investeringsprogramma van 80 miljoen. Dit leidt tot een besparing van 2 miljoen structureel.

Gevolg: Door de investeringsruimte (gedeeltelijk) af te bouwen worden de mogelijkheden om te investeren in goede wijken afgebouwd (in de maximum variant stopgezet).

Ook de mogelijkheid om co-financieringsconstructies aan te gaan wordt hiermee beperkt tot de financiële draagkracht van een ontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling wordt hierdoor vertraagd, mobiliteitsopgaven als gevolg van ontwikkelingen kunnen niet of slechts beperkt worden aangepakt.

Resultaat is uiteindelijk dat grootschalige gebiedsontwikkelingsprojecten niet mogelijk zijn en dat het gewenste vliegwieleffect van deze investeringen niet zal optreden en dit beperkt de gemeente in haar ontwikkeling.

Maatregel 4: Schrappen van betaalde inkomensoverdracht overig met een budget van €30.720

Deze gelden zijn bedoeld om de regionale samenwerking in de regio op het gebied van fysieke leefomgeving/Omgevingswet te ondersteunen en te stimuleren.

Gevolg: Het bezuinigen op dit onderdeel betekent dat de gemeente Vijfheerenlanden niet meer kan meedoen aan regionale samenwerking en ook niet kan profiteren van de producten die regionaal worden gemaakt.

Begraafplaatsen en crematoria

Maatregel 1: Onkruidbeheersing en gepland onderhoud 37.000 euro

Het onderhoudsniveau van onkruidbeheersing verlagen van A naar B-niveau. Het gevolg is meer klachten over de onderhoudstoestand doordat de begraafplaatsen er verwaarloosd uit zien.

Maatregel 2: Niet actief ruimen van graven 143.000 euro

Gevolg is dat op een aantal begraafplaatsen op korte termijn alle graven in gebruik zijn waardoor geen mogelijkheid tot begraven meer is. Dit geldt voor Kedichem in 2026, Nieuwland in 2029, Zijderveld en Meerkerk Burggraaf in 2031, Hagestein in 2032, Vianen en Ameide Broekseweg in 2034. Doordat begraven op een aantal plaatsen niet meer mogelijk is, zal de begraafcapaciteit op andere begraafplaatsen versneld minder worden.

Maatregel 3: Extra leges generen 277.000 euro

Rechthebbenden betalen naast het grafrecht ook een bedrag voor algemeen onderhoud begraafplaatsen. Dit is een verplichting. Door oude verordeningen betalen rechthebbenden van graven voor onbepaalde tijd geen grafrecht en geen algemeen onderhoud begraafplaatsen. Als we voor iedereen dezelfde regels willen laten gelden, (gelijkheidsbeginsel en evenredigheidsbeginsel) dan zou het voor deze laatste groep ook verplicht moeten zijn om voor algemeen onderhoud van de begraafplaatsen te betalen.

Belastingen overig

Maatregel 1: Onroerende zaak belasting verhogen

De gemeente heft onroerende zaak belasting over de onroerende zaken gelegen binnen de gemeente Vijfheerenlanden. De gemeente heft deze belasting over de waarde van de onroerende zaak. De gemeente Vijfheerenlanden loopt in vergelijking met andere gemeenten in 2024 achter met de tariefverhoging. Dit is gemiddeld 6% in vergelijking tot gemeenten in andere delen van Nederland.

Gevolg: Een tariefsverhoging van 1% punt zal leiden tot een verhoging van de belastinginkomsten met 150.000 euro voor de gemeente Vijfheerenlanden. Dit zal voor een meerpersoonshuishouden leiden tot een lastenverhoging van 4 euro per jaar per 1% punt tariefsverhoging.

Openbare orde en veiligheid

Maatregel 1: Schrappen budgetten voor preventie voor openbare orde en veiligheid met een budget van € 80.000.

Dit budget wordt momenteel ingezet voor preventie, bijvoorbeeld voor ondermijning en jonge aanwas. Wanneer dit wordt gestopt, dragen wij niet langer bij aan het bewust en weerbaar maken van inwoners en ondernemers tegen diverse vormen van criminaliteit en onveiligheid. Ook wordt er niet meer geïnvesteerd in het onderhouden en versterken van samenwerking met veiligheidspartners, zoals politie. Al met al: het stoppen met preventie leidt tot een minder veilig Vijfheerenlanden. Dit geldt voor nu en de toekomst, jong en oud.

Maatregel 2: Schrappen maatregelen voorkomen en bestrijden van discriminatie met een budget van € 22.712.

Vanaf 2027 kan er geen aanvullende dienstverlening discriminatiebestrijding meer plaatsvinden. Naast de basisvoorziening is een DVO afgesproken met Art. 1/ Discriminatie.nl. Door het opzeggen van de aanvullende dienstverlening ontvangen kinderen geen lessen meer op school over het onderwerp discriminatie. De basis discriminatievoorziening is minder zichtbaar. Inwoners, die discriminatie ervaren krijgen minder snel gehoor en hulp.

Maatregel 3: Schrappen Boa-inzet voor sluiptverkeer met een budget van € 15.000.

De handhaving van het sluiptverkeer vindt plaats met camera's, waardoor minder BOA-inzet nodig is. Gevolg is wel dat door het schrappen van Boa-inzet de handhaving van het sluiptverkeer (inclusief het uitlezen van camera's en opvolging geven) gedeeltelijk niet kan worden uitgevoerd.

Maatregel 4: Afbouwen van de materiële kosten op Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR) met een budget van €35.000

De gemeente heeft de mogelijkheid om de materiële kosten op het THOR budget af te bouwen. Deze kosten hangen echter vast aan de dagelijkse taken van een BOA. BOA's hebben communicatiemiddelen, voertuigen, mobiele telefoons en andere apparatuur nodig om hun werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Daarnaast zijn er kosten verbonden voor het gebruik van deze middelen zoals brandstof, wegenbelasting en eventuele reparaties. Het gevolg van deze maatregel is dat het team de taken die zij moeten uitvoeren niet uitkunnen voeren. Dit leidt in de praktijk tot één BOA minder op straat. Gevolgen van het minderen van BOA capaciteit zijn het minder inzetten op onder andere ondermijning en dienstverlening aan de inwoners van Vijfheerenlanden.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Maatregel 1: Schrappen subsidie VVE niet OAB
Besparing: € 289.731.

Toelichting: Het beschikbaar stellen van subsidie voor peuteropvang is in lijn met onze doelstellingen van het onderwijsachterstandenbeleid.

Gevolg: Het schrappen van deze subsidie heeft mogelijk als gevolg dat minder kinderen hiervan gebruik kunnen maken. Dit kan het risico op onderwijsachterstanden vergroten. Dit raakt hiermee ook de bredere paraplu 'Opgroeien in Vijfheerenlanden'.

Maatregel 2: Stoppen met de Onderwijs zorg arrangement (in AV-regio).
Besparing: € 40.000.

Toelichting: Het bieden van jeugdhulp is een wettelijke plicht.

Onderwijszorgarrangementen zijn hier een vorm van. Vanuit de Hervormingsagenda wordt aan gemeenten gevraagd om dergelijke arrangementen in te zetten om zo het onderwijs en de jeugdhulp beter te laten samenwerken om kinderen ononderbroken te kunnen laten ontwikkelen en het ontwikkelperspectief van kinderen te vergroten.

Gevolg: Het schrappen van onderwijszorgarrangementen heeft mogelijk als gevolg dat kinderen minder snel, minder passende ondersteuning krijgen. Het kan ook zo zijn dat kinderen minder op school aanwezig zijn of uitvallen in het onderwijs. Daardoor kan het aantal jeugdhulpvragen via de huisarts en het Sociaal Team toenemen.

Maatregel 3: Schrappen Transformatiebudget Preventie en innovatie opgroeien.
Besparing: € 50.000.

Toelichting: Dankzij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en de Gelijke Kansen Alliantie (GKA) is de afgelopen jaren extra geïnvesteerd in de kansengelijkheid van kinderen in het onderwijs. Aanvullend hierop zijn er gemeentelijke middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn de afgelopen jaren niet aangewend, omdat de rijksmiddelen, i.v.m. een terugbetalingsplicht, voorliggend waren. Het NPO, wat ingezet was om corona-achterstanden, weg te werken, is afgelopen. De scholen konden bij het rijk middelen aanvragen om activiteiten voor kansengelijkheid door te zetten. De taak die eerder bij gemeente lag, komt hiermee bij de scholen te liggen.

Gevolg: Het stoppen met extra betaalde activiteiten vanuit de gemeente voor kansengelijkheid van kinderen. Het gevolg hiervan is dat wanneer er behoefte is aan aanvullende activiteiten/middelen, bovenop wat de scholen zelf doen, dan kan hieraan niet meer worden bijgedragen. Dit raakt hiermee ook de bredere paraplu 'Opgroeien in Vijfheerenlanden'.

Maatregel 4: Verlagen kosten vervoer bewegingsonderwijs.

Besparing: € 12.125.

Toelichting: Het bedrag is bedoeld om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft op het gebied van bewegingsonderwijs voor het Primair onderwijs. De gemeente is verplicht de ruimtes voor bewegingsonderwijs beschikbaar te stellen waar een school op basis van de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs recht op heeft. Wanneer de ruimtes voor bewegingsonderwijs op grotere afstand beschikbaar zijn dan de verordening voorschrijft, stelt de gemeente een vergoeding voor vervoer beschikbaar. Daar is dit budget voor bedoeld.

Gevolg: Wanneer het budget voor vervoer bewegingsonderwijs wordt verlaagd, dan lopen we het risico dat niet langer aan de wettelijke verplichting kan worden voldaan om leerlingen bewegingsonderwijs te kunnen laten volgen.

Maatregel 5: Verlagen van budget huren ruimtes voor bewegingsonderwijs. Besparing: € 34.302.

Toelichting: Dit budget is bedoeld om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft op het gebied van bewegingsonderwijs. Een maatregel zou kunnen zijn, het nog scherper afwegen wat financieel wenselijk is: investeren in een accommodatie voor bewegingsonderwijs of vervoer naar een verder gelegen accommodatie. Nu wegen onderwijsinhoudelijke en financiële belangen even zwaar. In de toekomst kan ervoor gekozen worden voorrang te geven aan het financiële aspect.

Gevolg: Het schrappen van dit budget heeft als gevolg dat het risico dat de gemeente niet meer kan voldoen aan de zorgplicht oploopt. Daarnaast kan budgetverlaging tot gevolg hebben dat er voorbij gegaan wordt aan het onderwijsinhoudelijke belang voor kinderen.

Maatregel 6: Verlagen budget leerlingenvervoer

Besparing: € 480.154

Toelichting: De Verordening Leerlingenvervoer van VHL wordt nu ruim uitgevoerd, wat wil zeggen dat we de menselijke kant laten prevaleren boven de strakke tekst van de

verordening. Indien we dit omdraaien en de verordening sober maar doelmatig uitvoeren, valt er wellicht geld te besparen. Te denken valt aan minder aangepast vervoer en meer eigen vervoer, minder/geen individueel aangepast vervoer, invoering opstapplaatsen, etc. Dit vergt een andere en strakkere manier van toetsen en kijken naar aanvragen. We zullen dit eerst goed moeten uitwerken, bespreken met de toetsers en moeten communiceren naar inwoners. Op zijn vroegst zal deze maatregel ingevoerd kunnen worden per schooljaar 2025-2026.

Gevolg: Het verlagen van dit budget heeft als gevolg dat meer ouders vaker zelf vervoer moeten regelen met de daarbij komende verantwoordelijkheid, waar ze dat nu niet zelf hoeven te regelen. Op dit moment is er een chauffeurstekort. De bijvangst van deze maatregel is dat chauffeurs beschikbaar zijn voor de kinderen die het hardst vervoer nodig hebben.

Sportbeleid en activering

Maatregel 1: Schrappen subsidies sportbeleid

Besparing: €546.000

Toelichting: Het betreft hier subsidies vanuit het sportbeleid aan sportverenigingen maar ook aan sociale ontmoetingsplaatsen ter compensatie van het gebruik van die accommodaties voor sport gerelateerde activiteiten. Deze zijn vanaf 2027 beïnvloedbaar afhankelijk van de op maat gemaakte afbouwregelingen.

Gevolg: De maatschappelijke impact zal vermoedelijk fors zijn. De kosten voor de gebruikers zullen stijgen en het aantal sporters zal daardoor mogelijk afnemen. Deze afname zal vermoedelijk spoedig na de bezuinigingsmaatregel plaatsvinden. Als mensen eenmaal gestopt zijn met georganiseerd sporten dan leert de ervaring dat het heel moeilijk is om ze op een later moment weer in beweging te krijgen. Naast de sportverenigingen, zal het de dorpshuisbestuurders zeer waarschijnlijk niet meer lukken om hun accommodaties te exploiteren, waardoor de kans zeer reëel is dat sociale ontmoetingsplaatsen zullen sluiten. Hierdoor is er een negatief effect te verwachten op de volksgezondheid en de sociale samenhang. Dit heeft mogelijk negatieve effecten op onze uitgaven in het sociaal domein.

Maatregel 2: Schrappen budget Combinatiefuncties

Besparing: € 833.000

Toelichting: financiering 1e uur bewegingsonderwijs, naschoolse sport- en beweegactiviteiten voor kinderen, sportstimuleringsactiviteiten voor ouderen, chronisch zieken, etc. en ondersteuning aan sportaanbieders.

Gevolg 1: Met het schrappen van de bijdrage vanuit de gemeente zal de kwantiteit en kwaliteit van het bewegingsonderwijs afnemen en daarmee de motorische vaardigheden en de gezondheidsindicatoren van onze jeugd.

Gevolg 2: Hiermee vervallen o.a. naschoolse sport- en beweegactiviteiten voor kinderen, sportstimuleringsactiviteiten voor ouderen, chronisch zieken, etc. en ondersteuning aan sportaanbieders.

Vooraf voor aandachtsgroepen in onze samenleving, zijn de sportstimuleringsdiensten van groot belang. Deze inwoners komen op een laagdrempelige wijze in aanraking met sporten en bewegen en worden zo begeleid richting een gezonde(re) leefstijl. Op deze wijze levert sport een actieve bijdrage aan GALA en IZA. Op de langere termijn zal deze 'besparing' mogelijk leiden tot een stijging van de gezondheidskosten. Daarnaast is het in tegenspraak met de grote beweging die we in Nederland aan het maken zijn om mensen langer gezonder thuis te laten wonen.

Let op: Naast de gemeentelijke bijdrage, stopt hiermee ook de rijksbijdrage van ruim 312.000 euro waardoor het gat in het aanbod groter is dan enkel de gemeentelijke bijdrage.

Crisisbeheersing en Brandweer

Maatregel 1: Schrappen uitgaven Multibel en nascholing met een budget van € 13.000.

Bij het niet beschikbaar stellen van het budget voor het programma Multibel kan de organisatie (personeel) niet gealarmeerd worden bij een calamiteit en/ of ongewenst gedrag. Daarnaast kan de verplichte scholing voor piketfunctionarissen niet plaatsvinden. Als gemeente dienen we bereikbaar en geschoold te zijn voor calamiteiten.

Maatregel 2: Brandkranen, budget €16.250

Er is een overeenkomst gesloten met Oasen voor onbepaalde tijd voor het onderhouden van alle voorzieningen m.b.t. bluswater (brandkranen, waterleiding, onderhoud). Het college is verantwoordelijk voor borging van deze voorzieningen. De wettelijke basis hiervoor ligt in de Wet veiligheidsregio's. Vanuit deze verantwoordelijkheid is het dan ook principieel onaanvaardbaar om op dergelijke veiligheidsmaatregelen te bezuinigen. Het gaat hier om een basisveiligheidsvoorziening.

Maatregel 3: Plustaken VRU schrappen, budget €167.000

Een klein gedeelte van de kosten voor de VRU van in totaal € 4.241.000 bestaan uit plustaken (naast het basispakket). In 2026 bedragen deze ongeveer € 167.000. Dit budget betreft onder andere een bijdrage aan brandweervoertuigen. Hierbij gaat het specifiek om een bluswagen in Schoonrewoerd. Vijfheerenlanden is een uitgestrekt gebied, waarbij de reguliere watervoorziening bij calamiteitenbestrijding niet volledig dekkend is. Deze bluswagen is dan ook essentieel om over voldoende blusmateriaal te beschikken. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de borging hiervan.

Economische ontwikkeling

Maatregel 1: Schrappen van de aankoop duurzame goederen met een budget van € 15.934. Dit budget wordt ingezet voor de aankleding met bloemen van de winkelstraten/-pleinen. Voor Leerdam betreft het een verplichting (raadsbesluit gemeente Leerdam). Voor de overige winkelstraten/-pleinen is het een mondelinge verplichting, wel met gewekte verwachtingen. Juridisch advies is gewenst als hierop bezuinigd gaat worden. Vanuit

Economische Zaken (EZ) is ingezet op een meer formeel karakter. Gevolg van deze bezuiniging is dat de winkelstraten en -pleinen een soberder karakter krijgen.

Maatregel 2: Schrappen van de advies- en onderzoekskosten met een budget van € 12.847. Dit budget is bedoeld voor externe ondersteuning bij het up-to-date houden van het economisch beleid (ook in relatie tot de regio U10 en de provincie Utrecht). Gevolg van deze bezuiniging is dat er minder of geen actualisatie op het economisch beleidsveld mogelijk is.

Maatregel 3: Schrappen van de contributies van € 8.250. Dit budget is bedoeld voor lidmaatschappen voor het op peil houden van kennis voor het team Economische Zaken. Gevolg hiervan is dat het kennispeil van de medewerkers gaat achterlopen.

Maatregel 4: Schrappen van de algemene kosten van € 33.213. Dit budget is de afgelopen jaren gebruikt om de organisatiegraad in de gemeente Vijfheerenlanden op peil te houden en/of te verhogen en de ondernemersdienstverlening verder te optimaliseren. Mede door dit budget is de ondernemersvereniging BIZ Nieuw Schaik in Leerdam opgericht. Eenzelfde traject doorlopen we momenteel op het bedrijventerrein in Meerkerk. Daarnaast wordt vanuit dit budget de jaarlijkse ondernemersbijeenkomst georganiseerd in de week van de Ondernemer, waarbij we als doel hebben alle ondernemers(verenigingen) in Vijfheerenlanden met elkaar te verbinden. Ook wordt dit budget gebruikt voor promotiedoeleinden om ondernemers te bereiken en de gemeente meer zichtbaar te maken. Een gedeelte van dit budget wordt besteed aan overige doeleinden, zoals een cadeau bij een jubileum. Gevolg van deze bezuiniging is vooral dat er minder mogelijkheden zijn voor verbinding en samenwerking met en voor de ondernemers. Daarnaast ligt verloedering van de bedrijventerreinen op de loer als het belang van een goede organisatiegraad wordt losgelaten.

Burgerzaken

Maatregel 1: Schrappen van uitgaven voor dienstverlening met een budget van € 34.200. De uitgaven voor de dienstverlening van Burgerzaken betreffen onder andere aanschaf materiaal en onderhoud applicaties. Bij inzet van dit bedrag voor de ombuigingen bestaan er enerzijds geen middelen meer voor de continuïteit van de dienstverlening en anderzijds versobert de representatie bij een ceremonie voor inwoners. Geen onafhankelijke ondersteuning meer bij de zelfevaluatie Basisregistratie personen geeft kwaliteitsverlies van persoonsgegevens. Dit bespaart € 6.000 op jaarbasis, maar geeft op termijn wel extra kosten. Geen ondersteuning door de leverancier meer bij applicatieproblemen geeft risico op de kwaliteit en continuïteit van dienstverlening. Met de ondersteuning van de leverancier is een bedrag van € 7.500 gemoeid. Wij raden af dit bedrag te besparen.

Maatregel 2: Schrappen van vergoedingen aan particulieren bij inzet verkiezingen met een budget van € 20.800.

We zetten geen inwoners en andere vrijwilligers meer in tijdens de verkiezingen. Daardoor

zal het verkiezingsproces geheel uitgevoerd worden door de ambtelijke organisatie. De gemeente zal daardoor op een verkiezingsdag sluiten. De verkiezingen leveren dan bij meer ambtenaren plusuren op die later gecompenseerd (in tijd en/of geld) moeten worden. Ook bestaat er hierdoor minder transparantie op het proces van de verkiezingen en zal er minder betrokkenheid zijn van de inwoners bij de verkiezingen.

Maatregel 3: Burgerzaken werkt op 1 hoofdlocatie. Besparing € 84.000 op personele inzet. Deze inzet betreft de flexibele schil, waar we al jaren gebruik van maken, en de inzet van een beveiliging op de locatie. (Dit staat los van de exploitatiekosten van de servicepunten.) Door op 1 locatie de dienstverlening aan te bieden heeft een deel van onze inwoners niet meer de beperkte reisafstanden zoals 'vanouds' voor een balieafspraak 1x per 5 of 10 jaar. Daar tegenover staat dat de dienstverlening in kwaliteit verbetert, omdat:

- we wel 5 dagen per week een spoedprocedure voor een (digitaal) rijbewijs of reisdocument kunnen uitvoeren;
- we wel de wettelijke functiescheiding kunnen borgen, waardoor de dienstverlening niet stagneert;
- we op 1 locatie alle producten kunnen aanbieden en dit vooraf duidelijk is;
- wachtijden beperkt worden.

Cultureel erfgoed

Maatregel 1: stoppen subsidie SIMAV monumentenzorg vanaf 2027

Besparing: structureel € 27.000 vanaf 2027

Toelichting: Het verstrekken van subsidie aan Stichting SIMAV ter ondersteuning van het onderhoud en restauratie van molens in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Gevolg: Indien deze subsidie wordt geschrapt betekent het dat de SIMAV zijn taken tot behoud van de molens niet meer goed kan uitvoeren. Wanneer molens niet goed worden onderhouden dan gaat de staat van de molens sneller achteruit. In Vijfheerenlanden staan 4 molens, allen in bezit van de SIMAV. Deze subsidie is niet meteen opzegbaar, maar dient geleidelijk te worden afgebouwd op advies van juridische zaken.

Maatregel 2: Stopzetten werkzaamheden monumentenzorg

Besparing: structureel € 17.500

Toelichting: Het stopzetten van deze werkzaamheden leidt op de posten 'vergoedingen', 'algemene kosten' en 'advies en onderzoekskosten' tot een besparing van maximaal € 17.500.

Gevolg: Indien het totale budget wordt geschrapt, betekent dit dat er geen budget is begroot om incidentele werkzaamheden op te pakken. Bijvoorbeeld het incidenteel aanwijzen van een gemeentelijke monument. Of andere werkzaamheden in het kader van monumentenzorg.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Maatregel 1: Stopzetten ondersteuning landbouwbeleid met een budget van € 60.000.

Dit is bedoeld voor ondersteuning en uitvoering van het landbouwbeleid (landbouwvisie, landschapsvisie, coalitieakkoord, UPLG). Concreet betreft dit onder andere een klankbordgroep agrariërs, het ondersteunen van innovatieve projecten in de landbouw, zoals andere verdienmodellen, en het borgen hiervan in het nieuwe omgevingsrecht. Gevolg van deze bezuiniging is dat de gemeente zich niet meer inzet om de mogelijkheden voor toekomstgerichte en sterke landbouw te onderzoeken en te ondersteunen.

Maatregel 2) Geen renovatie van speelplaatsen op basis van speelbeleids- en beheerplan 260.000 euro

Hiermee worden bestaande speelplaatsen in beheer gehouden tot de toestellen gevaarlijk worden en/of niet meer gerepareerd kunnen worden. Daarna worden de speelplaatsen verwijderd en niet meer vervangen door een nieuwe speelplaats. Een van de gevolgen is dat de speelplaatsen geen ontmoetingsplekken meer in de buurt zijn waar kinderen en hun ouders of begeleiders samenkomen. De keuringen van speelplaatsen gaan altijd door.

Maatregel 3) Niet voor ieder kind en woning een boom te planten 20.000 euro

Als er wordt gekozen om niet meer voor ieder kind en woning een boom te planten, heeft dat als gevolg dat er geen onderzoek gedaan hoeft te worden naar mogelijke locaties en participatie om invulling te geven aan deze opdracht. Ook is er geen toename aan beheer- en onderhoudskosten van deze extra bomen.

Als er voor deze besparing wordt gekozen, passen we de duurzaamheidsambitie naar beneden aan.

Maatregel 4) Doelstellingen vanuit het beleid- en beheerplan Groen niet invullen 200.000 euro

Als er wordt gekozen voor deze maatregel vergroenen we niet, we voeren de bomenplanner niet in, en er zijn geen ecologische beheerplannen voor groene stapstenen. Ook herstellen we geen (oude) beplantingen en bomen en doen we geen ecologisch beheer om de biodiversiteit te herstellen. Het risico is dat dit op den duur zal leiden tot hoge beheerkosten, omdat de beplanting is uitgeput.

Als er voor deze besparing wordt gekozen, passen we de duurzaamheidsambitie naar beneden aan.

Maatregel 5) Geen opdrachten uitzetten bij externe aannemers 50.000 euro

Deze worden, net als andere externe expertise adviezen, vanuit exploitatiebudgetten bekostigd. Het is mogelijk om de opdrachten tot bestekken niet meer uit te zetten, maar dan is er geen groenonderhoud meer.

Beheer overige gebouwen en gronden (BOR)

Maatregel 1: Verhogen opbrengst van de verschillende grondgerelateerde overeenkomsten (pacht, retributie, canon, huur etc.)

De nota Grondprijzen is in een afrondende fase en het doel is om deze in het 1e kwartaal van 2025 vast te stellen. Door deze nota zal meer eenduidigheid worden gecreëerd bij de tariefstelling en uitvoering.

Andere inkomsten verhogende maatregelen:

- Pachtinkomsten worden verhoogd met 2% of geïndexeerd via CBS prijsindexcijfer.
- Erfpachtcontracten worden nagezien en geactualiseerd ; grip krijgen op de hoogte van de canon want die zijn nu nog niet kostendekkend.

Consequentie

Vaststelling van de nota Grondprijzen, heeft als voordeel dat er meer eenduidigheid en rechtsgelijkheid ontstaat en kostendekkende tarieven worden gehanteerd en mogelijk een hogere opbrengst.

Afval

Maatregel 1: Zwerfafval niet opruimen, inzet op eigen verantwoordelijkheid inwoners (preventie).

Gevolg: Veel rondzwervend afval in de openbare ruimte, bodem- en watervervuiling, mogelijke toename overlast plaagdieren.

Dit levert een structurele besparing tot 200.000 euro vanaf 2026.

Wonen en bouwen

Maatregel 1:

Handhaving – Algemene kosten

Schrappen van de Algemene kosten met € 4.512.

Dit is bedoeld voor onvoorziene kosten die komen uit handhavingsprocedures en/of maatregelen om acuut gevaar te voorkomen of beperken. (Proceskosten, inschakelen externe partijen zoals juristen, aannemers, dekken opslag-, en/of transportkosten et cetera).

Gevolg: inzet bij calamiteiten of handhavingsprocedures is niet langer goed geregeld. Toepassen van bestuursdwang is dan pas mogelijk nadat daarvoor budget is vrijgemaakt. Hierdoor wordt Toezicht en Handhaving minder slagvaardig, kan niet aan de Kwaliteitscriteria 3.0 worden voldaan en scoren we op dat onderdeel bij Interbestuurlijk toezicht niet meer voldoende.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Maatregel: Het begrote bedrag vennootschapsbelasting met € 60.000 verlagen.

Voor de vennootschapsbelasting (VPB) is een bedrag van € 100.000 opgenomen in de

begroting. Niet alle producten die de gemeente levert vallen onder de VPB of gaan gepaard met een vrijstelling. In onze begroting vallen resultaten op grondexploitaties en reclame-inkomsten onder de VPB.

Resultaten uit de grondexploitaties worden verrekend met de Algemene Reserve Grondexploitaties ARG. Vandaar dat ook VPB ten laste wordt gebracht van de ARG.

Resultaten uit reclame-inkomsten (€ 160.000) leiden dan tot VPB last. Dit leidt dan tot een belastingdruk VPB van € 40.000. Waardoor het bedrag VPB in de begroting verlaagd kan worden.

N.B. Er lopen al enkele bezwaar- en beroepsprocedures tussen gemeenten en belastingdienst ten aanzien van de VPB op reclame-inkomsten. Bij een gunstige afloop van deze procedures kan het bedrag VPB verder verlaagd worden.

Openbaar vervoer

Maatregel: Schrappen van inhuur extra inzet met een budget van € 20.000.

Dit is bedoeld voor onderzoek naar de veiligheid van en rondom het spoor en voor advisering. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een inhuurkracht.

Gevolg van deze bezuiniging is dat dit traject stopgezet moet worden.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Wijkgerichtwerken

Het budget voor inwonersinitiatieven bedraagt voor 2026 ca € 828.000 (inclusief een jaarlijkse onttrekking van € 125.000 uit de reserve inwonersinitiatieven). Het budget is bedoeld voor: het faciliteren van ontmoeting, het mooier en krachtiger maken van de buurt en het toejuichen van ideeën vanuit de samenleving. Dit zijn geen wettelijke verplichte taken.

Maatregel 1:

Bedrag: structureel € 115.000

Tot op heden is sprake geweest van een jaarlijkse onderbesteding. Een structurele bezuiniging van € 115.000 zal geen directe gevolgen hebben voor het beleid.

Maatregel 2: Schrappen van subsidie voor kunst en cultuur

Bedrag: structureel € 100.000

Het Kunst & Cultuurfonds Vijfheerenlanden is bedoeld voor de financiële ondersteuning van culturele initiatieven (theater, film, beeldende kunst, historie, erfgoed, musea, dans, cultuureducatie).

Gevolg van deze bezuiniging is een verslechtering van het actuele culturele klimaat in Vijfheerenlanden. Culturele verenigingen kunnen wellicht minder acte de presence geven en lopen het risico dat zonder aansprekende extra incidentele activiteiten de ledenaantallen dalen. Het culturele klimaat versobert en inwoners voelen zich minder verbonden via Kunst & Cultuur.

Maatregel 3: Schrappen ondersteuning voor inwonersinitiatieven

Bedrag: structureel € 613.000

Deze maatregel heeft aanzienlijke impact. Door het schrappen van het budget voor de inwonersinitiatieven kunnen inwoners geen financiële steun meer aanvragen voor de initiatieven. Gevolg: Dit betekent dat de mogelijkheden voor ontmoeting, het verfraaien van de buurt, het ondersteunen van ideeën vanuit de gemeenschap, bekostigen van de gemeentelijke activiteiten zoals het festival en diverse trainingen komen te vervallen. Dit zal leiden tot een afname van de verbinding tussen de inwoners en de gemeente.

Maatschappelijke diensttijd

Maatregel 1

Bedrag: structureel € 69.000

Contract met MDT Baas is opgezegd per 01 oktober 2024. Vrijgekomen budget is geheel beïnvloedbaar vanaf 2025. Het budget wordt ingezet voor het ondersteuningsaanbod in echtscheidingssituaties en project BREAK OUT2.0.

Het opzeggen van het ondersteuningsaanbod zal betekenen dat kwetsbare jongeren in moeilijke situaties niet geholpen kunnen worden.

WSW en beschut werk

Zie voor maatregelen bij Avres onder inkomensregelingen.

Arbeidsparticipatie

Zie voor maatregelen bij Avres onder inkomensregelingen.